

CAMPANET

PREMSA
CORONA

publicació de l'O.C.B.

Març - Abril 1993

Any XI. Núm. 67

- *ENTREVISTA AL BISBE TEODOR ÚBEDA
- *CONVERSA AMB EN TONI «MORRO XAPAT»
- *RECUPERAR LA FIRA DE MAIG

CAMPANET

Revista Bimestral

Edita:

Obra Cultural Balear
Delegació de Campanet

Coordinador:

Antònia Bennàsser Capó

Equip de Redacció:

Joan Buades
Bartomeu Martorell
Jaume Morell
Damià Pons
Miquel Vives

Col·laboradors:

Bartomeu J. Barceló
Francisca Bisquerra
Margalida Crespi
Damià Ferrà-Ponç
Antoni G. Gómez
Antònia Horrach
Elionor Horrach
Maria Antònia Juan
Jaume Ordines
Gabriel Reinés
Pere Antoni Reinés
Catalina Valriu

Fotografia:

Pere March
Jaume Morell
Jaume Nadal
Jaume Ordines
Sebastià Reinés
Arxiu Rev. Campanet

Dibuixos:

Joan Martorell
Rafel Pons
Antoni Ripoll

Portada:

Jaume Ordines

Impressió:

Tirrena S.A.

Dipòsit Legal:

P.M. 659/1982

Domicili:

Camí de Son Cabot s/n
Tfn.: 51 62 39

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

Preu: 225 pessetes.

SUMARI

	Pàgs.
Editorial	3
Noticiari	4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Pasqua 1993	11
Els darrers dies	12
Viatge d'estudis	13
Entrevista al Bisbe	14, 15
Josep Maria Llompart i Campanet	16
En Toni Morro Xapat	17, 18
La Boda de l'any	19, 20
Converses Populars	22, 23
Es mestre Riber	24
Bona cuina	25
Agenda de la vila - Pensaments	27

ADOMAR

ALTA FIDELITAT DIGITAL

JOAN MARTORELL MARTORELL
Carrer Petxino, 9 - 1º. - Tel. 51 63 62

CAMPANET

ESPECIALITAT EN MUNTATGES D'EQUIPS DE MÚSICA D'ALTA FIDELITAT DIGITAL PER: CAFÉS, PUBS, VIVENDES I COTXES DES D'UN SIMPLE ALTAVEU A L'EQUIP MÉS COMPLET DE MÚSICA. LECTORS DE COMPACT DISC, PLETINES, EQUALITZADORS, PREVIS, MESCLADORS, ETAPES DE POTÈNCIA, ALTAVEUS DE DUES I TRES VIES, BAIXOS I SUB-BAIXOS

Tot Gust

San Miquel, 79 - Tel. 51 64 49

CAMPANET

la tenda de moda

EDITORIAL

GRÀCIES

L'associacionisme a Campanet és d'una gran riquesa. Hi ha moltes entitats, i són de naturalesa ben diversa i pretenen un ampli ventall d'objectius. Som un poble viu, ple d'inquietuds i d'iniciatives. Aquestes entitats contribueixen a donar vida al poble perquè hi ha unes persones, moltes o poques segons els casos, que de manera desinteressada se sacrifiquen per a donar entreteniment, cultura o benestar als altres. De vegades són persones a títol particular les que fan aquesta tasca. En aquesta ocasió voldríem que l'editorial de la nostra revista fos tan sols una relació d'aquestes persones que dediquen temps, esforços i, fins i tot, doblers de la pròpia butxaca a fer més agradable i atractiva la vida a Campanet. Unes persones que fan coses pels altres sense cobrar i sense esperar-ne cap benefici personal.

Gràcies a aquells que entrenen els equips de futbol i bàsquet, als que ensenyen a ballar, als que canten al Cor Parroquial i a les Corals, als que organitzen l'arribada dels Reis Mags d'Orient, als que fan la neteja de l'església, als que fan sonar els instruments de la Banda de Música, als que organitzen excursions, als balladors i balladores que omplen la plaça de bots i de moviments, als grups que hi posen un acompanyament musical, als que han dedicat un parell de diumenges a fer nets els vol-

tants de l'ermita de Sant Miquel, als que organitzen activitats culturals o recreatives, als que donen entreteniment i diversió a la gent de la tercera edat, als que ajuden a fer més participatius els actes religiosos, als que dediquen temps a la gestió dels afers municipals, als que redacten les revistes que es publiquen al poble, als que feren possible l'existència de l'emissora de ràdio, als pares que s'esforcen per a complementar l'acció dels mestres organitzant activitats extraescolars, als que donen una mà perquè pugui celebrar-se la fideuada o el berenar de l'arengada, als que contribueixen a què les diverses festes de l'any siguin plenes de bulla, als que dirigeixen les entitats i als associats que amb la seva quota i col·laboració les mantenen actives, als que impulsen campanyes a favor de causes positives, als que donen una mà als altres... I encara podríem allargar aquesta relació de persones sense nom propi que fan possible que els valors altruistes siguin ben presents en la vida quotidiana de Campanet. Suposam que no fa falta dir que també formen part d'aquesta llista tots aquells que en el moment de redactar aquesta editorial no ens han vingut al cap.

A tots, gràcies, moltes gràcies.

AMB LA MATEIXA FREQUÈNCIA!

A Menorca i a les Pitiüses

Les entitats sotsignants instem el Govern central a respectar les mateixes freqüències que des de fa anys permeten la recepció de les televisions autonòmiques de Catalunya i de València a Menorca, Eivissa i Formentera, on gaudeixen de gran acceptació. Aquests canals són una eina d'acostament i coneixement mutu amb aquells dos països, amb els quals compartim història, llengua i cultura, i moltes altres característiques com a països mediterranis. Qualsevol altra "solució imposada" causaria greus perjudicis i seria vista com un menyspreu a la iniciativa social i als drets dels ciutadans.

Oferim el nostre màxim suport a aquesta justa reclamació dels menorquins, eivissencs i formenterers, amb els quals compartim en aquests moments històrics un projecte nacional comú de recuperació de l'autogovern, iniciat a partir de l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia vigent. Ens comprometem a promoure una relació fluida a tots els nivells (econòmic, social, lúdic, informatiu, cultural...) entre les nostres illes i demanem a les institucions que estimulin i afavoresquin aquesta col·laboració.

Reclamem, finalment, que urgentíssimament es trobi una via per a un model propi de RTV autonòmica balear, peça essencial de la construcció del nostre país; que es garanteixi la recepció del senyal adiovisual en condicions òptimes de les ràdios i televisions en català, i sobretot del Canal 9, i que es legalitzin formalment les freqüències emprades per a aquesta recepció, cosa que ja passa d'hora; que es doni tot el suport necessari a les emissores de ràdio i TV d'àmbit local i comarcal, que jugaran un paper importantíssim en la vertebració social, cultural i nacional del nostre poble. A la consecució d'aquests objectius dedicarem els nostres millors esforços.

Obra Cultural Balear i les seves 20 delegacions, Universitat de les Illes Balears (Consell Executiu), Premsa Forana de Mallorca, Bisbat de Mallorca, CCDO, PIMEM, Confederació d'Associacions de Pares d'Alumnes (COAPA), Federació d'AAVV de Palma, Federació de TV locals de Mallorca, GOB, Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de les Illes Balears (STEI), Grups d'Espai de Mallorca (GDEM), Santuari de Lluc, Club Pollença, Consell de la Joventut de les Illes Balears, Escola d'Espai de les Illes, Escola Municipal de Mallorca de Manacor, Fundació Joan Amengual i Pericàs de Campanet, Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, Associació Festival Chopin de Valldemossa, Associació d'Educació d'Adults de Mallorca, Associació El Mirall, Associació Amics de la Glosa, Associació de Periodistes de les Balears, Associació Educativa de les Illes Balears, Centre de Professors de Palma (CEP), Gremi de Llibreters de Mallorca, Grup de Drets Humans de Mallorca, Grup Blanquerna, Justícia i Pau, Monestir de la Real, Moviment d'Escoles Mallorquines, Moviment Escolta i Guaitge de Mallorca, Museu Balear de Ciències Naturals de Sóller, Societat Balear d'Educació Ambiental, Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes de Mallorca, Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres, Associació Voltor.

Noticiari

PADRÓ D'HABITANTS DEL 1993

Al Ple de l'Ajuntament de dia 11 de febrer es va aprovar la rectificació que es fa cada any al Padró d'habitants, per tal que quedi constància de les variacions que s'han produït durant l'any. Les xifres que es varen presentar són les següents:

Població inscrita dia 1 de gener de 1992: 1079 homes i 1122 dones, que fan un total de 2201 campaneters.

Població inscrita dia 1 de gener de 1993: 1099 homes i 1140 dones, que fan un total de 2239 campaneters.

Així, es pot veure que la població de dret de Campanet ha pujat aquest any en 38 persones. Hi ha hagut 42 baixes (20 d'homes i 22 de dones) a causa de 18 defuncions i 24 persones que se n'han anat a viure a una altra banda. Les altes han estat 80 (42 d'homes i 38 de dones) produïdes per 17 naixements, 28 persones que han venut a viure a Campanet i 35 omissions.

MOCIONS SOBRE L'HOSPITAL D'INCA

L'Ajuntament va aprovar dues mocions sobre l'hospital comarcal d'Inca. Al Ple de dia 26 de febrer, el grup municipal del PSOE ja havia presentat la seva moció però la va retirar perquè al Ple de març es debatés juntament amb la que el Partit Popular també tenia intenció de presentar. Així, en aquest darrer Ple es varen presentar les dues mocions. La primera, del PSOE, fou presentada per Antoni Reynés i proposava que s'instàs el Govern Balear perquè els 425 milions invertits a Bon Sosec S.A., el cementeri privat de Marratxí, es destinassin a iniciar la construcció de l'hospital d'Inca durant el 1993. Aquesta primera moció fou aprovada amb els vots a favor del PSOE i el PSM i els vots en contra del PP.

A continuació, Jaume Pol va presentar la moció del PP. En aquesta moció es proposava que es rebutjassin els acords imposats pel govern central sobre la construcció de nous centres sanitaris a Mallorca, que s'exigís la construcció de l'hospital d'Inca, sense oposar-se a la construcció del de Palma i que es rebutjàs l'actitud del govern central, gens respectuosa amb l'Estat de les Autonomies. També s'hi feien consideracions sobre la necessitat de dotar la nostra Comunitat Autònoma amb el màxim de competències i amb el finançament suficient.

Aquesta segona moció, com ja hem dit, també va ser aprovada, amb els vots favorables del PP i el PSM i els vots en contra del PSOE.

L'AJUNTAMENT APROVA ELS ESTATUTS DE LA MANCOMUNITAT DEL RAIGUER

A la sessió ordinària de dia 11 de març, l'Ajuntament va aprovar per unanimitat els Estatuts de la Mancomunitat del Raiguer. Joan Amengual (PSOE) va dir que hi votava a favor per no posar obstacles al funcionament de la Mancomunitat.

PROPOSTA DE NOVA CANALITZACIÓ DE L'AIGUA POTABLE

Al mateix Ple ordinari de març, el batle va informar que en una reunió de la Mancomunitat del Raiguer feta a Mancor se li va comunicar que la mancomunitat podia rebre ajudes per millorar el subministrament d'aigua potable i que, per tant, els ajuntaments podien fer peticions en aquest sentit, les quals serien incorporades al Pla hidrològic de l'Estat. El batle hi va exposar que per a Campanet el problema no era la quantitat d'aigua, ja que amb el tercer pou el cabal és suficient per atendre la demanda, sinó el fet que la canonada que va des de sa Cova fins al dipòsit de sa Murtera no era prou ample com per conduir tota l'aigua necessària per atendre la població, sobretot en els mesos de l'estiu. El problema, segons el batle, s'agreujaria així com s'anassin instal·lant nous comptadors i, per tant, va fer la petició que se substituís la canonada actual per una altra més ampla.

En una reunió posterior a Marratxí, el director de la Junta d'Aigües que es podien atendre la majoria de peticions dels ajuntaments i que s'inclourien en un pla que es presentaria al Ministeri d'Obres Públiques. Per a aquest pla del Raiguer hi hauria 130 milions de pessetes, destinades a actuacions immediates. L'obra de Campanet podria costar de 24 a 30 milions de pessetes, que serien costejats per aquest pla.

ESTANC i PAPERERIA

CATALINA BARRERA

ASFALT DEL CAMÍ D'ULLARÓ

L'asfalt del camí d'Ullaró fou un altre dels punts tractats al ple municipal de març. El batle va presentar una proposta de conveni entre l'Ajuntament i la Conselleria d'Agricultura per al finançament d'aquesta obra, que té un cost de 7.215.000 pessetes. L'Ajuntament hi aportaria 3.246.750 pessetes i la Conselleria 3.968.250.

En el debat, Antoni Reynés (PSOE) va dir que s'hauria de fer una habitació de crèdit per pagar aquesta obra ja que el pressupost del 1993 no estava encara aprovat. Per altra banda, Jaume Pol (PP) va proposar que aprofitant aquesta obra se suprímís el revolt que hi ha a l'entrada d'Ullaró per la seva perillositat, negociant l'adquisició dels terrenys necessaris. Amb aquestes consideracions, el conveni es va aprovar per unanimitat.

VISITA DELS ESTUDIANTS ALEMANYYS DE CATALÀ

Com ja comença a ser tradicional, dissabte dia 20 de març un grup d'estudiants alemanys de català va visitar la contrada de Sant Miquel, ses Coves i les finques de Gabellí Gran i Gabellí Petit. Aquest grup d'estudiants visita Mallorca a través d'una promoció turística de la Conselleria de Turisme, que els paga el viatge. Damià Ferrà-Ponç, que els fa de guia, els va explicar la història de l'oratori de St. Miquel i de Campanet i diversos aspectes socials, econòmics i polítics del nostre poble i el batle els va donar la benvinguda. Es varen quedar a dinar a St. Miquel, convidats per l'Ajuntament.

INAUGURACIÓ DE LA BIBLIOTECA MUNICIPAL

El diumenge dia 28 de febrer es va inaugurar la nova biblioteca municipal, situada just a la vora de la Sala Vella, en un edifici de nova planta però construït a semblança, a nivell extern, de la casa que hi havia abans. Ha

quedat un conjunt arquitectònic magnífic, davant la Casa de la Vila.

A l'acte, hi varen pronunciar unes paraules el director de la Xarxa de Biblioteques del Consell Insular, Francesc Riera, el president del Consell, Joan Verger, i el batle de Campanet, Francesc Aguiló, que va recordar la creació de l'antiga biblioteca, inaugurada el 1982 i oberta al públic l'any següent, en temps del batle Pere Vilanova, a una sala del tercer pis de la Casa de la Vila, i va agrair diverses donacions que s'han donat a la nova biblioteca, com uns escrits de Pere Antoni Reinés, una serigrafia d'Angel Pasqual i un quadre de Theo, el pintor holandès que durant tants d'anys va residir a Campanet, aquest darrer cedit per mediació del regidor Antoni Reinés.

Actualment, la biblioteca consta de 4.791 volums. Aquests llibres provenen de l'aportació de l'Ajuntament i també d'una ajuda del Consell Insular, establerta mitjançant un conveni pel qual la Biblioteca de Campanet forma part de la Xarxa de Biblioteques del Consell Insular.

La nova biblioteca està atesa per na Lionor Horrach i està oberta de dilluns al capvespre fins dissabte al matí. Ara per ara, segons ens ha informat na Lionor, la secció amb més èxit és la infantil juvenil. En aquests moments ja s'han deixat més de tres-cents llibres, els quals s'han de tornar al cap de quinze dies.

L'acte del dia 28 es va tancar amb la interpretació de La Balanguera a càrrec de la Banda La Unió, que va haver d'arrecerar-se dins l'antiga presó a causa de la pluja. Al final hi hagué un refresc per a tots els assistents.

Dos dies abans, a la biblioteca s'hi havia celebrat el primer acte cultural: na Catalina Valriu es va transformar en Na Catalina Contarxentes i va fer passar uns bons moments als nins i nines que l'enrevoltaven i que l'escoltaren amb els ulls ben oberts i les orelles ben dretes.

ACTIVITATS DE L'ASSOCIACIÓ DE LA TERCERA EDAT

El 16 de gener varen organitzar un gran fogueró a darrera l'església per a tots els socis. Hi hagué botifarrons, llangonissa, xuia de la ventresca, vi i begudes per tothom. Tot era gratis. Se'n repartiren unes 325 racions.

El dia de Sant Antoni, a les quatre del capvespre sortí la comitiva de la plaça de Son Bordoí. Hi havia carrosses i persones, de la tercera edat i nins i nines, vestits a l'ample. Davant l'església, amb la imatge de Sant Antoni present, el Rector va beneir la gent i els animals que hi havien duit. A les set del capvespre es va celebrar un ofici solemne en honor del patró de la tercera edat.

El dia 27 de gener es va fer una excursió: berenar gratis a Binissalem, visita al mercat d'Andratx i dinar al restaurant «El Cruce» de Vilafranca.

El Dijous Llarder, dia 18 de febrer, feren festa al local social: es repartiren 30 coques de verdura i 30 més amb sobrassada. A la nit hi hagué ball amb un conjunt de Vilafranca. Es donaren premis a les parelles de socis millor disfressades (dos foren donats per la Comunitat Autònoma i un altre per l'Associació «Mans Obertes»). També es va rifar una porcella d'uns 10 kgs. i un rellotge de pulsera cedit per la Caixa de Pensions de Balears. La festa fou molt animada i molt concorreguda i va durar fins a la una.

Dia 25 de febrer feren una altra excursió: berenar al

local de la tercera edat de Son Cervera, visita a les Coves dels Hams i dinar a Can Tronca de Sant Joan. Arròs de peix, escalop, begudes, gelat amb ensaïmada, cafè i licor. I en acabar, ball.

Dia 26 de febrer varen deixar el seu local social perquè s'hi celebràs la presentació de les associacions «Mans Obertes» i de la lluita contra el càncer. El president d'aquesta darrera associació va fer una breu xerrada per a conscienciar als assistents. El local va esser ple de gent.

EXCURSIÓ RIBERIANA

Dia 28 de febrer una cinquantena de membres del Grup Àgora feren una visita a Campanet per a conèixer *in situ* els llocs on va viure Llorenç Riber o que apareixen a la seva obra, especialment a *La minyonia* d'un infant orat.

Dies abans, el campaneter Damià Pons i Pons els havia donat una conferència preparatòria de la visita.

L'itinerari va començar a la plaça del Rector Martí Tàmor: hi havia la casa on va néixer l'escriptor i és on ara hi ha el monument que l'honora. Després, guiats per les paraules de Riber que apareixen a *La minyonia*, visitaren l'església parroquial. Seguidament, anaren a la casa del carrer Major on va viure el poeta: entraren al seu despatx i pogueren copsar l'ambient en què va viure. A la Biblioteca Municipal se'ls havia preparat una exposició de llibres d'autors i temes campaneters. Els visitants quedaren agradablement sorpresos en veure com un poble petit havia estat capaç de fer aportacions culturals tan valuoses.

Tot seguit, la comitiva va anar al cementiri i va fer una ofrena floral a la tomba del poeta. També s'hi llegiren algunes poesies.

A continuació, i en cotxe, varen fer el recorregut Campanet-Moscari-Campanet, passant pel camí de Can Tobou, lloc on Riber va situar dos dels episodis més notables de *La minyonia*: el del mercader eivissenc assassinat i el del tanc de la fortuna.

El punt final de la visita va esser l'ermita de Sant Miquel, en el cementiri de la qual hi reposen les despulles de dos oncles de Riber que apareixen com a protagonistes episòdics del seu llibre de memòries d'infantesa.

Els membres del grup Àgora quedaren admirats de la bellesa dels paisatges del nostre poble i disfrutaren de veure els escenaris als quals Llorenç Riber havia enfocat amb els ulls i pels quals havia corregut d'infant i caminat de major.

Entre els visitants hi havia en Rafel Oliver, l'ànima del Grup Àgora, la vídua del poeta i intel·lectual Miquel Ferrà i Juan, el periodista Gaspar Sabater Vives i el

metge Doctor Simonet. Precisament aquest darrer va fer una aportació al coneixement de l'obra de Riber. Resulta que el nostre escriptor el juliol de 1949 va fer una visita a «Es Pontet» de Calvià, on vivien n'Isidre Cafellas i na Maria del Carme Simonet, als quals un temps abans havia casat, i durant l'estada, va fer una poesia, tan sols una quarteta breu però feta amb gràcia, dedicada als dos joves esposos. Ens complau reproduir-la:

«Ompliu-la de minyonia,
carregau-la de ramells,
i esclatarà d'alegria
com una branca d'aucells».

PUBLICACIONS DE JOAN BUADES CRESPI

El campaneter Joan Buades Crespi «Maca», professor d'Història de l'I.B. «Medina Mayurqa» de Palma, ha estat treballant aquests darrers anys en la investigació del moviment d'emigració mallorquina cap a l'Uruguai. Fruit d'aquesta activitat han estat dos interessants articles que han aparegut, respectivament, a un dels tres volums que arrepleguen les ponències presentades al Congrés Internacional d'Estudis Històrics sobre les Illes Balears i Amèrica i a la revista «El Mirall».

Actualment la dedicació d'en Joan Buades s'orienta a la realització d'un estudi, a hores d'ara en un estadi ben avançat d'elaboració, sobre l'emigració dels campaneters a Amèrica. Ha recollit una gran quantitat d'informació i molts de documents gràfics. És ben possible que d'aquí un parell de mesos ja sigui a l'abast dels lectors en forma de llibre.

VILANOVA — 1: PAPERERIA

VILANOVA — 2: LLIBRERIA

VILANOVA — 3

MOBLES OFICINA

50 28 80 - 50 55 32 - 50 42 29

INCA

BAR 3ª EDAT

Dinars i sopars

Tapes i plats variats

C/ Llorenç Riber, 6

IMATGES DE CAMPANET

Edició patrocinada per:
FUNDACIÓ JOAN AMENGUAL I PERICÀS

El dia del Domund
any 1957

LA PENYA BARCELONISTA «MIQUEL ÀNGEL NADAL» ARRIBA A CAMPANET

A Campanet des de sempre hi ha hagut un bon nombre de seguidors incondicionals del Barça. Aquests darrers anys, amb l'ajuda dels èxits recents aconseguits pel club català, el barcelonista ha augmentat en quantitat i intensitat.

N'és una prova el fet que el mes passat va quedar constituïda al nostre poble una secció autònoma de la Penya Barcelonista «Miquel Àngel Nadal», una Penya que té el seu centre a Porto Cristo però que compta amb socis, uns 800, per tot Mallorca.

En un sopar que va celebrar-se al bar «Sa Galeria», ja se n'havia fet un altre el desembre passat, va quedar constituïda la Junta Directiva de Campanet. En serà el president d'honor, en Tòfol Cabanelles Gual «Gil»; el president serà en Josep Cabanelles Gual «Monjo»; els vice-presidents, en Joan Torrens Horrach «de Son Pereó» i na Margalida Pons Pons «Llobina»; el secretari, n'Abdon Campins Gelabert; els vocals, en Joan Mir Vich, en Gabriel Morey Grau «Gallet» i en Jaume Rayó Pol; la tressorera, na Catalina Reinés Bennàsser «Sivellota»; els relacions públiques, n'Antoni Reinés Pons «Eixut» i en Bartomeu Pons Gual «Calatxa».

A més a més, es va crear una secció juvenil. Na Joana Vilanova Pons «Pova» en serà la presidenta; en Pere Josep Payeras Capó el vice-president; n'Antoni Vives Martorell «Kde Biniatró», el secretari; en Pere Domingo REinés i en Miquel Àngel Cabanelles Reinés, els vocals.

També es va crear una secció infantil, formada per en Pere Reinés Reinés, en Jaume Rayó Payeras, en Miquel Torrens Martorell, en Jaume Nadal Pons i en Pere Antoni Pons Tortella.

A hores d'ara el nombre d'associats campaneters a la Penya és d'uns quaranta. El seu propòsit és anar organitzant activitats i sobretot la celebració dels èxits que aconsegueixi el seu club.

ESTADA A LLORET DE MAR D'UN GRUP DE LA TERCERA EDAT

Del 10 al 25 de març un grup de 48 campaneters de la tercera edat feren una estada a l'hotel Aquarium de la població catalana de Lloret de Mar. Partiren en vaixell cap a Barcelona i des d'allà anaren en autocar al que havia de ser el seu lloc de residència.

Feren nombroses excursions: a Girona, una ciutat que els va agradar molt, a Figueres, on visitaren el Museu Dalí, a Perpinyà, a Empúriabrava, on es passejaren pels canals en barca, al llac de Banyoles, també el varen recórrer en barca, a Montserrat... Un dia visitaren Barcelona: veren la Ciutat Olímpica i anaren a «El Corte Inglés».

Els vespres es divertiren participant a les festes i als jocs que organitzava el seu hotel, que els va donar un bon menjar, un bon servei i un bon allotjament. Des de Lloret, anaren a Blanes, on visitaren el mercat i veren, després de menjar-se una bona paella, la subhasta del peix que es fa una vegada han arribat els pescadors.

Per desgràcia, el grip i els constipats varen desbaratar una mica el viatge, un dels que els ha agradat més de tots els que han fet fins ara.

Una bona part d'aquests excursionistes ja fa un parell d'anys que fan el viatge junts, la qual cosa ha fet que entre ells hagi nascut una gran amistat.

ES VA CELEBRAR A CAMPANET UNA FASE ELIMINATÒRIA DEL CAMPIONAT DE TRUC DE LES BALEARS

Dia 5 de març es va celebrar a «Es Club» la fase eliminatòria del novè grup del VI Gran Torneig de Truc de les Balears que enfrontava els truquers de Campanet (vuit parelles), Selva (sis) i Caimari (sis). S'enfrontaren un total de vint parelles i tan sols se n'havien de classificar tres per a la fase següent. Els campaneters en aquesta ocasió no varen ésser afortunats.

Així mateix, també va celebrar-se la final del Torneig Local de Truc. Es classificaren les dues parelles finalistes de cada bar. Els campions foren en Josep J. Beltran i en Joan Capó.

CAMPANET A LA PROGRAMACIÓ DE TVE A BALEARS

El mes passat el centre de TVE de Balears va dedicar un reportatge d'uns deu minuts de durada a la possessió de Gabellí Petit i a les Fonts Ufanes en ocasió de la Campanya que s'està duent a terme per tal que el Govern Balear compri la finca.

A més d'unes imatges magnífiques d'aquells paratges meravellosos, i d'una veu en off que anava donant informacions, s'oferiren entrevistes a en Miquel Grimalt, en Joan Mayol i a na Maria Pons «Groga». Els dos primers assenyalaren els importants valors naturals i hidrològics d'aquella contrada i la presidenta de la Fundació «Joan Amengual i Pericàs» va explicar les motivacions i els objectius de la Campanya. Hi hagué una gran quantitat de mallorquins que veren el programa.

El dia 14 d'abril, al programa Report que, s'emet a les dues i mitja per la segona cadena de TVE, es va oferir un reportatge sobre Els goigs de Pasqua. Es va parlar dels diferents indrets de les Balears on es canten. Sobretot, però, es varen veure imatges dels quintos de Campanet,

mentre anaven cantant i recaptant pels carrers. S'hi intercalaren algunes entrevistes: en Miquel Vives va explicar l'origen i el significat d'aquest costum tradicional, l'amo Andreu Alzina «Picolins» va contar com eren els quintos de la seva joventut i en Toni Mairata «Maciana» va fer referència a un any en què fins i tot hi hagué incidents.

La presència de Campanet a la programació de TVE de Balears es bona mesura ve afavorida pels bons oficis de dos campaneters que hi treballen, i que en aquests dos programes hi han intervengut decisivament. Es tracta d'en Sebastià Reinés Sastre i d'en Pere March Mascaró.

UN CAMPANETER PARTICIPA EN UN CONCURS DE TVE

En Gabriel Reinés Bennàsser «Beneta» va participar el mes de març en el programa **El primi juego** de TVE. Va anar als estudis de Madrid i de la seva participació en el concurs en va sortir guanyador. El premi que va aconseguir varen esser quatre milions i mit de pessetes.

Davant les càmeres el concursant va donar la sensació d'una gran tranquil·litat, que va derivar en serenitat quan va saber que el premi li havia correspost a ell. Al poble hi hagué una gentada que va mirar el programa perquè hi havia de sortir un campaneter.

Enhorabona.

ACTIVITATS DE L'ASSOCIACIÓ DE LES MESTRESSES DE CASA «NUREDDUNA»

Les mestresses de casa «Nuredduna» han duit a terme una sèrie d'activitats. Els dies 26 i 27 de febrer, un grup

de les associades va assistir a la conferència **Dona, família i societat d'avui** que es va donar al saló d'actes de la Banda March de Palma.

Del 5 al 9 de març varen participar en l'exposició **Mans de dona** que es va fer a IFEBAL, al Polígon de Llevant de Palma. Tot els materials que s'hi mostraven havien estat fets per dones. Les campaneteres hi varen donar a conèixer coses molt característiques del nostre poble.

L'Escola de Ball de Bot, juntament amb alguns balladors de la Revetla Campanetera, ballaren i feren música al recinte d'IFEBAL.

També han promogut la realització d'un curs d'estany, que havia de tenir una durada d'un mes, però que, a causa de l'èxit obtingut, s'ha allargat un mes més.

CONFERÈNCIA DEL METGE JOAN BUADES

El passat dia 20 de març tengué lloc a la Casa de Cultura i organitzat per l'Associació de Mestresses de Casa Nuredduna una conferència del metge internista campaneter Joan Buades «Maca».

La convocatòria interessà a un bon grapat de campaners i campaneteres que ompliren de gom a gom la Casa de Cultura. El tema a tractar era «Càncer, sida i genètica. La medicina de l'any 2000». El doctor Joan Buades sabé tractar amb un to alhora didàctic i científic aquests temes que avui tant preocupen al món desenrotllat. Després de la xerrada s'obrí un interessant torn de paraules.

Conferència i conferenciant foren un bon encert aquesta vegada. Esperam poder seguir gaudint d'aquesta bona pipella de les mestresses de casa.

ACTIVITATS DE L'ASSOCIACIÓ «MANS OBERTES»

L'associació «Mans Obertes» han anat fent diverses activitats. Anaren d'excursió al santuari de Bonany, on compartiren el dia amb matrimonis, fills i amics. Després visitaren el Museu dedicat a Juníper Serra, que trobaren

molt interessant. També en feren una a Sòller, baixaren per Es Barranc i dinaren al Convent, i una altra a Es Cosconar, donat la volta pel Puig Roig.

Dia 5 de gener participaren en la cavalcada dels Reis aportant-hi una carrossa. Al ball dels darrers dies organitzat per la Tercera Edat hi contribuïren amb un trofeu per al concurs de disfresses.

Pel març feren la presentació de l'associació i donaren a conèixer la composició de la seva Junta Directiva. És la següent: Presidenta, Bel Rosa Gual; Vice-presidenta, Magdalena Femenies; Tresorera, Joana Reus; Secretària, Aina Rosselló; Vocals, Jerònia Beltran, Catalina M. Gual, Margalida Martorell, Rosa Gual, Joan Bibiloni, Francisca Ballester, Francisca Palou, Bel Amengual, Bel Mir i Catalina Capó.

Han divulgat per les botigues i els cafès uns fulls informatius que donen notícia de les activitats que pretenen organitzar: un curs de cuina, un curs de gimnàstica i una excursió cada mes.

Per mediació de l'Associació de la Lluita contra el Càncer de Sencelles, «Mans Obertes» va implantar a Campanet aquesta important associació.

LA CORAL SANT MIQUEL DE CAMPANET

Els dies 2 i 3 d'abril, la Coral Sant Miquel va actuar a Manacor. L'Associació Cultural Camerata d'Orquestra de Llevant, presentava La Passió al Claustre del Convent de Manacor. Juntament amb altres corals i acompanyats per la Camerata de Llevant i Capsigranys cantaren:

AVE VERUM - W.A. MOZART
POPULE MEUS - T.L. VICTÒRIA
EL MESSIES - AL.LELUIA - G.F. HÄENDEL

El dia 12 d'abril la Coral Sant Miquel va oferir un concert a l'església de Sant Miquel de Campanet amb motiu de les festes de Pasqua. La coral estrenà un nou vestit, amb el qual donaren una molt bona impressió. Per causes personals, la coral no va poder cantar el BEATUS VIR - A. VIVALDI. El repertori era el següent:

POPULE MENUS - T.L. VICTÒRIA
OH TESTA LLATZERADA - J.S. BACH
VÓS SOU SENYOR - J.S. BACH
WACHET AUF RUFT UNS DIE STIME - J.S. BACH
LETATUS SUM - A. VIVALDI

BEATUS VIR - A. VIVALDI
AVE VERUM - W.A. MOZART
AL.LELUIA (DEL MESSIES) - G.F. HÄENDEL

CAMPIONAT LOCAL DE BILLAR

El dijous 25 de març es va celebrar al bar de la Llar de la Tercera Edat un sopar dels amics del billar, una vegada que s'havia acabat el campionat que havien anat fent les setmanes anteriors. Hi hagué un bon ambient.

Els campionats de les diverses categories foren en Pep «Monjo», en Pep «des Forn de ca sa Xarreta» i en Joan «Porret».

CONCERT DE LA CORAL INFANTIL «LLORENÇ RIBER»

L'onze d'abril, el dia de Pasqua, la Coral Infantil del Col·legi Públic Llorenç Ribet va oferir un concert a l'església parroquial davant més de dos centenars de persones.

Sota la direcció del professor de música de l'escola, en Marià Sánchez, cantaren les cançons següents: La ciutat de Nàpols, La gata i el belitre, Al bosc ocult, L'estrella de l'alba, My baby, Perdut en la immensa mar blava, Do, re, mi, La Balanguera i Himne de Campanet.

Els aplaudiments dels assistents varen recompensar l'esforç i l'encert dels cantadors i del seu professor.

SETMANA SANTA

A Campanet s'ha viscut la Setmana Santa amb una litúrgia molt solemne. L'església resplendia de debò i, per la seva decoració original, la Casa Santa era tot un art. Els qui no anaren a visitar-la es perderen una cosa bona i artística.

NOVA IMATGE DE LA MARE DE DÉU DE L'ENCONTRE

El dia de Pasqua i, a les onze en punt, com ja és tradició, es va fer la processó de l'Encontre. La Mare de Déu i el Bon Jesús van estrenar vestits nous, tots dos fets per na Catalina Mateu Cabanelles. Ella va fer-ne el disseny i el va confeccionar. El vestit de la Verge, cosit tot a mà, és una obra d'art, la capa color blau pàl·lid és de seda natural i el vestit blanc és de brocat. El de la imatge de Jesús, confeccionat amb seda de color vermell. Na Catalina també ha regalat la tela.

DESIMPER Productes de neteja

C/ Camí Vell d'Inca

Tels. 51 61 08 - 51 69 89

CAMPANET

EL CONSELL DE PASTORAL

Diumenge, 28 de març, el grup d'excursionistes del Consell de Pastoral, anaren a acabar de fer la neteja al voltant de Sant Miquel. Demanaren a en Tomeu Ripoll, pèrit agrònom, i a en Bernat Solivelles de Moscarí, per anar a ajudar-los a exsecallar els arbres. En Tomeu i en Bernat, de molt bon gust, van fer la feina tot el matí i dinaren amb els excursionistes. Van fer tota la feina de forma gratuïta. Des de la R. Campanet, gràcies a tots dos i, també, a en Pep «serreno».

Durant alguns dies, les dones del Consell de Pastoral emblanquinaren les cases, netejaren l'església i l'enramellaren. Tot va quedar lluent com una patena.

ACCIDENT A LA FESTA DEL PI

La festa del dilluns de Pasqua, anada a cercar el pi i berenar d'arengada, va tenir enguany un desenllaç inesperat: mentre un grup d'homes inventaven aixecar el pi i deixar-lo clavat, en perderen el control i l'arbre va caure en terra, quedant inclinat sobre la paret del costat de la Casa del Donat. La caiguda va provocar un accident: una dona, na Petra González, de 30 anys, en va resultar ferida.

Va esser ingressada a Son Dureta amb ferides greus, a conseqüència de les quals haurà de ser objecte d'una intervenció quirúrgica.

El batle va llamentat profundament l'accident i va declarar a «La Última Hora» que «l'Ajuntament tenia coberta una pòlissa d'assegurances de responsabilitat civil de 25 milions de pessetes». Els organitzadors havien demanat reiteradament als espectadors que s'allunyassin de la zona mentre s'estava aixecant el pi.

Com a conseqüència de l'accident, el batle va decidir que se suspengués la pujada al pi que es fa el dimarts de Pasqua des de fa una quinzena d'anys.

ADVERTIMENTS

a) A la fotografia de la contraportada del número anterior hi faltava el nom de na Catalina Pericàs «Palloni».

b) El Betlem vivent de l'any 1992 era format per na Magdalena Socies «Gravada», en Joan Jover «Puça» i l'infant, Elionor Mre Perelló «Biana».

c) Totes les entitats de Campanet que vulguin donar a conèixer les seves activitats a través d'aquesta revista, han d'adaptar-se a les normes següents:

-N'han d'entregar la informació abans de dia 6 dels mesos de febrer, abril, juny, agost, octubre i desembre.

-Si pot esser, l'escrit ha de ser mecanografiat i redactat en la nostra llengua.

La redacció de la revista inclourà les informacions a la secció Noticiari, adaptant-les a l'estil impersonal i informatiu de la secció.

d) S'accepten articles d'opinió (d'un màxim de dos fulls) signats per responsables o membres de les entitats, i també de particulars. Aquests articles, però, no han de ser d'informació, sinó d'opinió.

PASQUA 1993

ELS DARRERS DIES

INCA CENTRO AUTO, S.A.

CONCESSIONARI OFICIAL

OPEL

GM

Avd. d'Alcúdia, 71
RECANVIS I TALLER: Tel. 50 50 21
VENDES: Tel. 50 34 86

INCA

yogur natural
GARANTIA NESTLÉ

EL IOGUR DELS ESPORTISTES

CRÒNICA DEL VIATGE D'ESTUDIS

El dimecres 24 de març a la nit, els alumnes de vuitè del Col·legi Públic «Llorenç Riber» partírem cap a Barcelona acompanyats pels mestres Jaume Pomar Miró i Tomeu Quetgles Bruno.

Hi arribàrem a primera hora del matí. Tot d'una pujàrem a l'autocar. El conductor ens va dur a fer una volta per Barcelona. Visitàrem el Camp Nou i el Museu del Barça i pujàrem a l'Estadi Olímpic de Montjuïc. Després passàrem per devora l'estàtua de Cristòfol Colom i anàrem a veure la Sagrada Família de Gaudí. Al migdia, partírem en autocar cap a Perpinyà, visitàrem una basílica, on hi ha enterrat el rei Sanç I, i el Palau dels Reis de Mallorca. A mitjan capvespre, partírem cap a París. Abans d'arribar-hi, passàrem per Lió.

L'endemà dematí arribàrem a París i visitàrem la catedral de Notre-Dame, la Saint Chapelle i el Palau de la Justícia. Després de dinar, anàrem a l'hotel i desfèrem les maletes. Tots seguit pujàrem a la Torre Eiffel. A la nit en Jaume Pomar ens va convidar a sopar a un restaurant xinès. El dissabte estava previst anar a Euro Disney, però va esser ple i haguérem de canviar el pla. Vàrem anar a visitar el Palau de Versailles i ens donaren la tarda lliure per anar de compres.

El diumenge dematí visitàrem el Museu d'Art Modern, el Pompidou i el Museu de l Louvre, on vérem La Monna Lisa de Leonardo da Vinci, entre molts d'altres quadres famosos, La Venus de Milo, La deessa alada i arqueologia egípcia. Després

de dinar, anàrem a La Villette i visitàrem el Planetari i el simulacre de volcà de La Cité de les Sciences. El vespre férem una volta en barca pel riu Sena.

El dilluns dematí férem les maletes i partírem cap a Euro Disney, on hi passàrem tot el dia. Colcàrem a les muntanyes russes, al vaixell del Mississipi, als cotxes i al tren Euro Disney Exprés. L'horabaixa partírem cap a Barcelona i hi arribàrem l'endemà dematí. Visitàrem la Rambla de Catalunya i després ens embarcàrem cap a Mallorca, on arribàrem a les nou del matí.

Tomeu Mairata
Rafel Pons

CAIXA DE PENSIONS
"la Caixa"

MUSIC

BAR

C/. LLORENÇ RIBER, 28 TEL. 516116 CAMPANET

ENTREVISTA AL BISBE

Teodor Úbeda, bisbe de Mallorca, va realitzar la visita pastoral a l'arxiprestat de Lluc. El 6 de març vingué a Campanet, on presidí l'Eucaristia i després es va reunir amb el Consell de Pastoral.

No és com els bisbes d'altre temps, és un bisbe de poble i un feligrés més de la diòcesi de Mallorca, que anima especialment els mallorquins per continuar endavant amb la fe, dins les directrius de l'Església catòlica.

ca.

Parlant amb ell, ens diu que va venir a Mallorca el mes de març de l'any 1972, com a administrador apostòlic, quan era bisbe d'Eivissa. El juny de 1973 el feren bisbe titular de Mallorca i administrador apostòlic d'Eivissa. També diu que des del primer moment es va voler integrar del tot a Mallorca i que a partir d'aquí creu que és un mallorquí més.

-Canviaria de diòcesi?

-Ara em faria molta de pena, ja que hauria de deixar una gran quantitat d'amics i una església que estim molt. No obstant, tenc ben clar que si jo als capellans els deman disponibilitat per anar a un lloc i a jo la Santa Seu m'envià a un altra diòcesi per la seva necessitat, l'acceptaria, però desig quedar a Mallorca.

-Com valora que el poble de Campanet no tengui un rector les vint-i-quatre hores del dia? Li pareix que a Mallorca els pobles hauran de compartir els sacerdots?

-Actualment hi ha una dotzena de pobles i zones turístiques que comparteixen els capellans. I alguna d'aquestes parròquies té més de 4.000 habitants. També hi ha rectors de parròquies que comparteixen les tasques parroquials amb altres. Tot és conseqüència de la manca de capellans. Dins uns anys ens trobarem que moltes parròquies els compartiran, per manca de vocacions. Basta mirar el vostre poble i veure els anys que fa que no s'ha ordenat cap capellà. Pensau que el darrer va ser mossèn Miquel Gual.

El vostre poble està ben atès i moltes vegades és millor la qualitat que la quantitat, i per tenir-lo seguit molt probablement hauria de ser un capellà major.

-Com ens explica el fet que les persones que no van assíduament a l'església si que hi acudeixen a l'hora de rebre algun sacrament?

-Hi ha una gran i important incoherència, i això és fruit d'una religiositat més bé sociològica que no un vertader sentit de fe. Molta de gent hi acudeix per un fet social que s'aprofita per fer una festa per batiar, per la primera comunió... Després hi

ha un altre sector que viu la fe amb menys força i una religiositat més superficial, que és bo que algunes vegades a l'any s'acosti a l'església perquè sempre alguna cosa queda.

-Per què a certes parròquies, els seus responsables deixen celebrar certs sacraments, primeres comunions, noces d'or, etc. qualsevol dia i hora, sense que sigui a les misses o els dies fixats i, en canvi, aquí hi trobam pegues per part del responsable parroquial? Hi ha cap normativa sobre aquesta qüestió?

-Sí, hi ha una normativa i aquí, a Campanet, em consta que es compleix, però he sabut que hi ha llocs on no es compleix i demanaré explicacions als capellans i als rectors que no la compleixen. I jo personalment em comprometo que la duguin a terme, perquè aquests senyors no fan bé a l'església, sinó un mal.

-Campanet, és un poble on l'associacionisme és molt abundant. Com el valora?

-Crec que és bo. Uns dels problemes que té la nostra societat és el no associacionisme. És evident que tot que és un món comunitari ha de créixer mitjançant les associacions, tant des de l'aspecte civil com el religiós. Si no n'hi ha és difícil que hi hagi comunitat. Crec que s'ha de mantenir.

-Quan escriu una carta pastoral, per què ho fa?

-Abans voldria dir que preferesc fer petits escrits que no cartes pastorals, perquè crec que es llegeixen molt més i això fa que tinguin més ressó. Però no obstant crec que s'han de fer cartes pastorals i el motiu que ens du a escriure-les és la necessitat de parlar d'un tema oferint uns elements de reflexió.

-Què creu que li falta i li sobra a l'Església de Mallorca?

-Li falta compromís i vida comunitària. Compromís en el sentit que els qui són coherents en els plantejaments de fe, en la pràctica religiosa i en la pràctica de la vida diària cresquessin molt més. Valor molt els grups minoritaris que tenim, de joves, adolescents, majors, gent major, que fan caminar l'Església, però desitjaria que grups com aquests cresquessin molt més.

Li sobra individualisme i superficialitat: és a dir, la pràctica tradicional de la religió.

-Creu que la societat i l'Església a Mallorca estan en crisi?

-Vivim uns moments de crisi. Crisi vol dir un moment de canvi, i tant la societat com l'Església estan en un moment de crisi, per restaurar-se da-

vant les noves circumstàncies que ens toca viure.

-Fins ara, els mallorquins ens hem vist afavorits per la situació econòmica. Com ho valora?

-Tenir béns no és dolent; ara, quan aquests s'utilitzen com a valors això fa que tant la societat com l'Església tornin massa materialistes. I aquests béns s'han col·locat al primer lloc dels mallorquins i han duit que no els hagin compartit tal com pertocava, i això ha anat en detriment de valors espirituals, humans, de la nostra societat.

Ara bé, jo confii que la crisi econòmica tindrà un factor beneficiós, que és el que ens faci comprendre que els béns materials no ho són tot.

-Quina solució hi veu?

-Sí, que tots els mallorquins no visquin tan preocupats pels doblers i els béns materials i que els utilitzin amb despreniment i sentit comú, i amb un esperit de compartir-los. Així la crisi tindrà l'efecte de resituar-nos davant el materialisme.

-El nou catecisme és a l'abast de tothom, o més aviat va dirigit a persones com capellans, bisbes, teòlegs...?

-Aquest catecisme està dirigit principalment a capellans, bisbes i grups que el puguin entendre. Però crec que pot estar a l'abast de tot el poble, si hi ha una persona que se l'hagi estudiat i ajudi a comprendre'l. Així podrà ser una bona eina de treball.

-A què aspira l'Església de Mallorca a finals d'aquest segle i principis de XXI?

-Aspira a donar resposta a les noves situacions i als nous problemes que viu l'home d'aquest final de segle, que són distints a les problemàtiques anteriors. L'Església de Mallorca vol donar resposta des de l'evangeli a totes aquestes situacions, i més que puguin sorgir, com són les noves malalties: la sida, la droga i el mateix materialisme, que són desafiaments nous.

-Què és una visita pastoral a una parròquia?

-És una visita del bisbe que té com a objectiu conèixer com viu la parròquia, confirmar el treball que es fa a la parròquia, animar a tothom a con-

tinuar treballant i encoratjar la gent a viure més coherentment la fe.

-Crec que els partits polítics defensen els valors cristians i humans o bé miren de treure el millor profit per ells?

-Crec que predomina el valor de partit. Això és una equivoació important perquè el partit toca ser un instrument, un mitjà per afavorir el bé comú. I no és així sinó que els

partits intenten afavorir-se a ells mateixos per a aconseguir el poder i fins i tot mantenir-se en el poder, quan l'objectiu dels partits ha de ser treballar pel bé comú. Aquest és un mal que es veu dins tota la societat espanyola, europea i la mallorquina. Crec que els partits haurien de tenir més ganes de servir el poble, com un instrument a favor del bé comú.

Joan Pons

JOSEP MARIA LLOMPART I CAMPANET

Al número anterior d'aquesta revista parlàrem de la relació de Josep Maria Llopart amb el nostre poble. Volguérem aixecar acta de la generositat cívica del poeta envers nosaltres en ocasió de la seva mort. Comptabilitzàrem fins a set vingudes seves a Campanet per a repartir la seva ciència. I sempre de manera desinteressada, sense cobrar ni una sola peseta, sense ni tan sols rebre cap obsequi per les seves paraules.

Ara volem ampliar la relació que oferírem al número anterior. A més, aquesta vegada també podem aportar un testimoni gràfic de la seva presència. Va esser un 24 d'abril de l'any 1977. La delegació de l'Obra Cultural Balear a Campanet va organitzar un Pancaritat a devora l'ermita de Sant Miquel. Hi hagué jocs i xeremiers, i el grup d'en Biel Caragol va ballar i va cantar. També es va muntar una taula amb llibres en català, dels quals se'n varen vendre molts. Un dels actes de la jornada, que comptà amb una bona assistència de públic, de campaneters i de fora poble, varen esser les intervencions de Sebastià Serra i de Josep Maria Llopart. Ambdós parlaren d'autonomia, i aleshores encara hi havia molta de gent que no n'havia sentit ni la paraula. En Josep Maria Llopart, com sempre, llegí un discurs breu però intens i ben construït. I el llegí amb la seva veu apassionada i clara. La seva corpora, amb un rostre que encara no havia descobert la seva simpatia per la barba, es va aixecar durant uns minuts a dalt de l'escenari, al seu darrera hi havia, penjada a la paret, una gran bandera

quatribarrada amb el castellet i, al fons, enceses per un sol enlluernador, les muntanyes de Gabellí Gran.

Va esser un capvespre de l'any 1977. És una imatge amb vocació de perdurable perquè Josep Maria Llopart hi va aportar la seva presència i paraula.

A JOSEP MARIA LLOMPART

Jo vos vull fer una glosada d'un home que ens ha deixats, qui fou dels més admirats dins nostra illa adorada.

Un minutet de silenci per Josep Maria Llopart, vos que vau prendre part per les arts i la ciència.

Josep Maria Llompart,
pel gener vàreu morir,
gojosament vos vull dir:
mestre de les belles arts.

Heu deixat la recordança.
Pels alumnes estimat,
sempre sereu recordat
per ser digne de lloança.

Josep Maria Llompart,
vós fóreu gran professor
de la llengua defensor
i en duguéreu l'estendard.

També fóreu lluitador
per la llengua catalana
que a tots junts ens agermana
per Jaume I el Conqueridor.

Pel distingit personatge,
molt honorable senyor,
poeta i bon escriptor,
cantant vull retre homenatge.

Sentiment de veritat
a tots donar-vos consol,
perquè a mi també em dol
perdre un home apreciat.

Un dels homes coneguts,
dins les Illes Balears,
tenguéreu vostres esbarts
de lingüistes convinguts.

Un fort amor ardorós,
amb un afany incansable
i un comportament afable
entre els vostres seguidors.

I ara ens toca l'escarada
pels qui hem quedats aquí
i tots junts per corregir
nostra llengua mal parlada.

Quan l'hàgim perfeccionada,
molt, molt ens alegrarem,
llavors ens adonarem
que la tasca està acabada.

Tal vegada un poc tard
no em torni la veu eixorca,
cridem amb tota força
per Catalunya i Mallorca,
visca Josep Maria Llompart!

Guillem Crespí «Cremat»

CONVERSA

EN TONI «MORRO XAPAT»

En Toni Amengual i Gual, l'amo en Toni «morro xapat» va néixer l'onze de novembre del 1924, en el Carrer del Raval de son Pocos, a la casa de ca madò Horrach. Com ell diu, és de la quinta del 45. Té més facilitat per recordar la quinta que el dia del naixement. Vam mantenir una conversa el dissabte, dos de gener del mil nou-cents noranta-tres. L'amo en Biel de «Son Borràs» passava per la Plaça Major i, quan va sentir que xerràvem de pastors, ens va enflocar aquesta: «Es pastors? Homes que pixen d'ajegut per no aixecar-se!».

PARES I GERMANS

Vam ser quatre germans: jo som es major, en Miquel, n'Arnau i en Pere. Tots vam néixer a Campanet, llevat d'en Pere perquè mon pare se'n va anar a fer de cuiner a sa fàbrica de ca'n Llobera d'Inca. Estava devora Sa Quartera. Llavors, vam venir a estar a Campanet, i mon pare se va posar a fer feina a Gabellí Gran: exsecallava, llaurava, tot allò que li mandaven. A mon pare li deien «morro xapat» perquè son pare ja tenia es morro xapat. Aquest padrí tenia bous a Sa Murtera Blanca. A mumare li dien de «ca sa ferrera» Francisca. Sí, som cosí de na Francisca «ferrera» i d'en Miquel «ferrer», de na Maria, na Margalida i na Catalina, que és sa dona d'en Pere «malec».

Mumare va fer feines de casa, menjar per quatre o per cinc mascles, que trobes que és poc? Hi havia feina per arreglar es calçons, camises... i de rentar-nos quan érem petits. Quan érem a Campanet, a Sa Murtera Blanca, mos rentàvem dins un cossi de fer bugada, un cossi d'aquells que se claven a sa paret.

DE PETIT, FEINA

Jo vaig ser es tet de tots, els vaig

haver de guardar tots. Guardava, quan tenia cinc o sis anys es fills de sa tia Bet Maria, sa meva padrina de fonts. Això era quan estàvem a Inca, me n'havia de cuidar de tots: en Macià, en Miquel, na Catalina i en Pau i des meus germans.

No he anat mai a escola. Un dia vaig anar a sa d'en Miquel Riber, en es Cantó des Càrritx, però només hi vaig anar un dia. Un vespre vaig anar a Can Bartomeu «genet», un vell que estava casat amb madò «pometa». De dia feia espardenyes i es vespres feia escola. Mos ensenyava coses d'escola: fer comptes, llegir. Tenia uns dotze al.lots. Sí, també hi havia nines.

A vuit anys i mig guardava deu ovelles, dues truges i quatre cabres, a ca madò Aina de «cas bord», a can Tries. Quan surts de Son Pocos, sa darrera casa a mà dreta. Sa casa den Miquel «bord». Després, me van posar a Bonnàber Vell. Un dia vaig fugir perquè tenia mal de ventre —i no en tenia, però no volia guardar ses ovelles perquè plovia—. Vaig arribar a ca nostra i mon pare me va fotre dues betcollades i me va tornar a Bonnàber Vell. Vaig quedar a ses cases perquè havia de guardar ses ovelles i, encara que plovia, no vaig tenir pus mal de ventre perquè no me tupassin.

BUNYOLÍ: APRENENTATGES I JOCS

L'amo en Joan «Portell» amb so seu carro me va menar a Bunyolí, a Establiments. Va ser es meu divertiment, tot es camí colcant i corrent damunt sa carretera, va ser sa meva alegria arribar a Bunyolí. Hi vaig trobar dos amics: un que nomia Toni i un que nomia Biel. Me van posar unes corretjades dins ses mans i a guardar porcs. També, a guardar ovelles amb so pastor. Quan me van posar per mosset des pastor va ser sa

meva alegria perquè el sen Joan, llavors se deien així, era bon allot. M'ensenyava a fer formatge. Munyíem ses ovelles, posàvem sa llet dins una ferrada, colàvem sa llet i la posàvem dins una alfàbia formatgera que tenia quatre anses; anàvem a ses carxofes i collíem ses floretes de damunt sa carxofa i la posàvem en remull, la picàvem ben picada, la colàvem i la posàvem dins sa llet.

Quan sa llet estava presa, la posàvem dins un fogasser amb ses mans o amb un cullerot o una giradora, pero quasi sempre amb ses mans. Agafàvem un cantó per hom i remanàvem es fogasser i el sen Joan l'agafava, el premia i el fermava. Després posàvem es fogasser damunt sa premsa, per degotar. Quan havia passat es seu temps, llevava sa peça des fogasser i la col·locava per eixugar damunt ses posts que teníem per posar es formatge. Així me va ensenyar el sen Joan que feia de pastor a Bunyolí i jo que estava amb ell. Quan es pastor se n'anava amb ses ovelles, jo me'n anava a jugar amb so pastor, érem joves, teníem 9 anys i mig, jugàvem a córrer, tiràvem macs enlaire, mos aferràvem i mos tiràvem en terra, jugàvem... nomia Joan. Hi vaig estar devers 3 o 4 anys.

SA BUBOTA

Vaig fugir de Bunyolí i vaig venir a Campanet per llogar-me a Son Estrany, que «s'hereu» d'Inca havia comprat. Vaig ser es primer pastoret que hi va haver. Hi havia l'amo en Nadal «Puput», aquest era l'amo, son pare den Nadal, en Biel... També hi havia l'amo en Jaume «garrover» que feia de porquer i qualque vegada m'ajudava perquè jo tenia por des cementeri. Un dia, perquè feia vent, me'n vaig anar devora es cementeri. Jo no tenia por des cementeri perquè no m'havien fet por mai però aquest dia me vaig assustar molt. Aquest dia dugueren un mort i jo vaig veure es llums encesos, guardaven es morts dins es cementeri i a les dotze s'apagaven es llums. Jo estava sus allà, guaiten per sa part dreta de sa paret i sent que me diuen: «què en dus?» i me top amb sa bubota que demanava mistos —però jo no sabia

que demanava foc—, vaig deixar sa manta i es gaiato i me'n vaig anar a tota manta cap a ses cases. Sa bubota era en Tòfol «terrola» que duia un capot per damunt es cap. Era es fosser. És per això que de llavors ençà passava escapat com un dimoni per davant es cementeri. No podíem passar per cap altra banda. Vaig sebre que volia mistos perquè va venir darrera i els va demanar a l'amo. L'amo en Jaume «garrover» se va aixecar i va demanar què pasava.

—No ho sé —vaig dir jo—, ve una bubota darrera jo i no sé què vol.

—Què cerques? —va dir l'amo en Jaume.

—Som en Tòfol «terrola». Ses rates m'han pres es mistos i s'altre no en té.

L'amo en Tòfol me va dir que era poruc i jo li vaig dir que no era poruc:

—Si m'haguéssiu demanat mistos vos n'hauria donat, però com que vos m'heu sortit a les sordes, amb so capotot damunt es cap, qualsevol no en té de por:

BARDISES, COLLARS, OVELLES I DIVERSIÓ

Vaig anar a fer feina, més endavant, a Gabellí Gran. De pastor i altres feines. Sé fer collars. Els duia a can Joan «xineta». Duia un tronc de lladoner i el feia serrar, me feia llis-

tons i jo els arreglava i feia es collars. Ses eines bàsiques eren ses mans i una destraleta. Després, vaig provar amb un voltador de ferro, era com una cuba de carro, feia com de plan-tilla, però com m'anava més bé era amb ses mans. Sa feina des pastor era guàrdar ses ovelles, fer collars, fer bardisa.. Féiem bardisa perquè no hi havia requilla com ara. La féiem per tancar ses ovelles. Una bardisa se fa amb branques d'ullastre, qualque espigoler perquè sigui més forta i perquè així se picaven ses ovelles i volien fugir; també, hi poden posar argelagues... però sobretot ullastre.

M'agradava molt de ballar, d'aferrat i sense d'aferrar, sempre que hi havia música ja ballava: tangos, passodobles, valsos... I tenc 68 anys i encara molts no em banyarien es nas de saliva per ballar, me tendrien mal de sofrir. M'en record que anava a veure es teu padrí, en Toni «beato», i algun dissabte li demanava dues peces per anar en es cine. Amb una peça me bastava. I llavors sortíem des cine i estàvem una estona pes cafè i després cadascú a ca seva. A sa setmana següent li tornava ses dues peces. Això devia ser quan tenia 15-16 anys.

AUCANELLETA

Mon pare i mumare van passar a Aucanelleta, per via del tio Jaume de Gabellí. Vivíem a ses cases d'Aucanelleta i venien es carritxers de Búger per fer vencisos, per fermar ses garbes quan seguen. Teníem un trull i venien a picar càrritx en es trull i quan el tenien picat se l'enduïen cap a Búger. Es temps que picaven hi havia dos bujarrons que ja feien vencisos a Aucanelleta. Se n'enduïen molt de picat per avall i llavors ells seguien picant i en es segon viatge se'n duïen càrritx picat i vencisos fets. Es bujarrons duïen es feixos a s'esquena fins a un lloc que hi arribava es carro, arribava amuntet fins a una penya molt grossa. Es carro no podia passar, no podia arribar fins a ses cases.

Madò «mongeta», sa mare den Joan casat amb sa germana den Pep «riga», veia a collir aglans. Deixaven

es carro en es porxo den pixa, es bujarrons també venien per aquí. Hi havia un alzina, s'alzina de sa senyora, es carboners hi havien fet un forn per coure es pa. Li deien s'alzina de sa senyora perquè era molt grossa, tenia una soca enorme. Hi havia carboners, el tio Miquel «cassolí», de s'exsecallada de sa llenya, duien es troncs en es rotlo de sa sitja i el tio Miquel els componia i quan era cuïta la posaven dins sàrries. Venia en Miquel «curt», venia a cercar-la i la sen duien: una arrova, dues arroves... També caçaven tords. Es meus germans feien lloses. Jo me'n cuidava de ses ovelles. En Toni «xiu» feia d'exsecallador.

Teníem ovelles a mitges amb so senyor de Biniatré. També els feia es collars i els posava es picarols. Comprava es picarols a Búger, a ca l'amo en Tòfol «picaroler». Hi vam estar devers cinc o sis anys a Aucanelleta.

ES SERVICI MILITAR, PILOT DE TERRA

Quan me'n vaig anar d'Aucanelleta, vaig anar a fer es servici, de voluntari a son Bonet. També hi vaig fer de pastor, he estat pilot de terra. Enlloc d'un fusil me posaren ovelles, n'hi havia unes 82, d'ovelles. Quan venia es coronel, jo li deia: «a la orden de usia, sin novedad en la guarda de las ovejas». Vaig fer es servici devers 2 anys i mig. Feia poc que havia acabat sa guerra. Quan va estallar sa guerra jo estava de pastoret a Bunyolí. De Son Bonet m'enviaren a comprar cols a Alcúcia. No en trobarem i mos vam aturar en es

mercat de Sa Pobla. Vam comprar cols de Muro. En Bisellac mos va donar una passada perquè no eren aquestes cols, ses que ell volia. Llavors me'n vaig anar en es Port de Pollença. Aquí van demanar un voluntari per anar a Maó, me vaig despendir de sa família a Campanet i a Maó vaig fer de cuiner, menjar per sis soldats. Jo cada dia vestit de paisà i anava a passejar per Maó. No hi he estat més, però hi vull tornar a Maó.

PASTOR, MÚSIC, GARRIGUER, CAMBRER...

Després des servici vaig tornar a fer de pastor, a sa Bisbal, a Moscarí. Llavors vaig anar a tocar es tamborino amb en Guillem «ginatriu» (?), que tocava ses xeremies. Tocàvem pes pobles, per una festa, o coses d'aquestes. Vaig acabar de tocar amb ell perquè va trobar un flabioler que sabia tocar es flabioler i es tamborino. Vaig estar tres anys a So n'Alemanya, de pastor. Quan tenia devers 28 anys, es meu germà Pere era es director encarregat de «El cisne», de Sa Canova. De dia feia de pastor i es vespres anava a servir en es bar, sala de festes. Hi havia en Guillem «morell», en Joan «cotorra», en Sion «morell», en Pere «quio», sa meva dona, en Pere de Santiani, i una dona externa, sí, na Maria, que és sa sogra den Miquel «curt». Record que es va fer un menjar de noces, es de sa filla en Ramon «comte». Es «duo dinámico» hi van actuar devers tres o quatre vespres. També «en Gila», aquest

que surt per sa tele amb un telèfon. Va venir una companyia de negres, que ballaven; una orquestra catalana hi va estar devers dos mesos. Teníem obert cada vespre, durant tot l'any. Sa gent venia de per tot Mallorca. Es senyor i sa senyora de Sa Canova venien i miraven es ball. També vaig servir en es Bar Sol.

Vaig estar de garriguer a Massana, a La Mola i a Míner Gran. Sa feina de garriguer era fer voltes i guardar per allà, per si hi anaven caçadors o cercadors d'esclata-sangs. Vam tocar La Mola i Massana de requilla. L'amo n'andreu «bater» era es mestre que mos deia com ho havíem de fer. Hi havia en Xesc «sivelleta», en Biel «cassolí», en Peret «salefa» que amb s'ase mos dui sa requilla i es fil de ferro. Un dia, vaig anar a posar una barra a sa rota de La Mola i vaig caure. Vaig rodolar tres o cinc metres i em vaig fer forats per s'esquena i sang per tot.

Don Bartomeu, es rector, me va dir per si volia ser es donat de l'Oratori de Sant Miquel. Guardava per allà i obria cada dia, s'església ben arreglada. Venien visites: estrangers, un autocar cada dimarts. Feia botelles d'herbes i les venia, convidava tots es de s'autocar i regalava una botella a sa guia i es xófer; sa guia me les venia totes, ses botelles.

També vaig tocar ses xeremies amb en Toni «blanc». Vam tocar a Sa Pobla, a Llubí... pes pobles. M'han operat cinc vegades. Sa darrera me van donar una injecció a s'esquena. M'han dormit completament quatre pics.

Jaume Ordines i Llobera

B A R
CA'S RETO

GELATS I TAPES VARIADES

CAMPANYA PER A L'ADQUISICIÓ DE GABELLÍ PETIT

A les darreries de l'any passat es va saber que la possessió de Gabellí Petit estava en venda. A partir d'aquell moment es varen anar produint tot un seguit de reaccions davant el tema. En una sessió del Parlament Balear, el diputat Damià Pons i Pons (Damià Ferrà-Ponç) va demanar al Govern autònom que compràs la finca. El nostre Ajuntament, el dia 10 de desembre, va acordar amb el vot afirmatiu del tres partits que el formen (PP, PSM i PSOE) sol·licitar al Govern Balear que Gabellí Petit passàs a ser patrimoni públic de les Balears. A les primeries d'enguany, la Fundació «Joan Amengual i Pericàs» va convocar totes les entitats campaneteres i els va proposar que organitzassin conjuntament una Campanya per a l'adquisició de Gabellí Petit. Totes les entitats del poble hi estigueren d'acord.

La Campanya s'ha anat fent: s'han recollit una gran quantitat de firmes, s'ha aconseguit que entitats de tot Mallorca donassin suport a la Campanya, s'ha editat un cartell, la premsa n'ha parlat en diverses ocasions i la TVE Balear hi va dedicar un reportatge extens i molt ben fet, el dilluns i el dimarts de Pasqua es va instal·lar a Sant Miquel una taula per a recollir firmes i es repartiren vuit-cent adhesius... El nom de Gabellí Petit s'ha popularitzat considerablement arreu de Mallorca. És ben evident que la Campanya compta amb el suport gairebé absolut dels campaneters i amb l'adhesió d'una gran quantitat de mallorquins, i fins i tot de fora Mallorca.

La Campanya ha plantejat l'adquisició de Gabellí Petit per part del Govern Balear com la manera més eficaç d'assegurar que les riqueses naturals i culturals de la possessió es conservarien en bon estat i, a més, continuarien estant, de manera racional, a l'abast de la visita dels campaneters i de la gent d'altres llocs de Mallorca. La possessió de Gabellí Petit té molts de valors: una situació pròxima a l'ermita de Sant Miquel, un alzinar magnífic situat al peu de la Serra de Tramuntana, el talaiot prehistòric anomenat «Es Claper des Doblers», mostres diverses de la cultura i l'economia agrària tradicionals (sitges, forns de calç, etc.) i molt especialment les Fonts Ufanes, el fenomen hidro-geològic més interessant de l'illa i, a la vegada, un espectacle de bellesa impressionant.

Per tot això, creim que val la pena continuar i intensificar encara més la Campanya per a l'adquisició de Gabellí Petit. Cal continuar-la fins a convèncer al Govern Balear o al Consell Insular de Mallorca que la compra de Gabellí Petit, i la seva integració dins la xarxa de finques públiques de les Balears, és una decisió que complauria a tots els campaneters i a una gran quantitat de mallorquins i que, a més, representaria un augment qualitatiu considerable del patrimoni natural públic del nostre país.

PRIMERA RELACIÓ D'ENTITATS DE LES BALEARS QUE S'HAN ADHERIT A LA CAMPANYA

- *Federació Balear d'Espeleologia.
- *Col·legi Oficial de Psicòlegs de Balears.
- *Associació Provincial de Mestresses de Casa.
- *Col·legi de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i Ciències de Balears.
- *Departament de Ciències de la Terra de la Universitat de les Illes Balears.
- *Els Verds de les Illes Balears (EVIB).
- *Obra Cultura Balear (OCB)

- *Grup Blanquerna
- *Joves d'Esquerra Nacionalista-PSM.
- *Associació d'Universitaris de les Illes Balears (AUIB).
- *Bloc d'Estudiants Independentistes (BEI)
- *PSM-Nacionalistes de Mallorca
- *Ajuntament d'Inca
- *Ajuntament de Formentera
- *Ajuntament de Son Cervera
- *Escola Universitària de Treball Social
- *Centre d'Estudis de l'Esplai.
- *Federació dels Grups d'Esplai de Mallorca.
- *Escola d'Esplai.
- *Club d'Esplai Es Tió.
- *Claustre de Professors del C.P. «Tresorer Cladera» de Sa Pobla
- *Col·legi Públic «Joan Veny i Clar» de Campos
- *Claustre de Professors del C.P. «Es Vinyet» d'Andratx.
- *Consell Escolar del C.P. de Sa Casa Blanca.
- *Claustre de Professors del C.P. «Melcior Rosselló i Simonet» de Santa Maria del Camí.
- *C.P. «Norai» del Port d'Alcúdia.
- *Claustre de Professors del Col·legi Públic d'Ariany.
- *C.P. «Simó Ballester» de Manacor
- *C.P. «S'Alzinar» de Capdepera
- *Seminari de Ciències Naturals de l'I.B. «Joan Maria Thomàs» de Palma.
- *C.P. «Nostra Senyora de Uialfàs» de Sa Pobla.
- *C.P. «Es Molins» de Búger
- *Associació de Pares d'Alumnes del C.P. «Es Molins» de Búger.
- *C.P. «Costa i Llobera» de Pollença
- *C.P. «S'Albufera» del Port d'Alcúdia.
- *Consell Escolar del C.P. «Verge de Loreto» de Son Rullan (Palma)
- *Coral Llosetina
- *Cor de Pollença
- *Orfeó «L'Harpa d'Inca»
- *Coral «Son Francinaina Cirer» de Sencelles
- *Cor Parroquial de Sant Pere» de Sencelles
- *Banda de Música de SSanta Maria del Camí.
- *Coral des Prat de Sant Jordi
- *Coral de Sóller.
- *Associació Cultural Musical «Pere Josep Cañellas»
- *Coral «Sant Andreu» de Santanyí.
- *Revista «Mel i Sucre» de Sant Joan.
- *Revista «S'Unió de S'Arenal»
- *Revista «Lloseta»
- *Setmanari «Felanitx»
- *Revista «Cap Vermell» de Capdepera i Cala Rajada
- *«Associació Mestresses de Casa Nureduna», d'Alaró
- *Delegació de l'OCB d'Inca.
- *Delegació de l'OCB de Búger
- *Associació de Veïnats «Pla de Sant Jordi»

A més d'aquestes cinquanta-sis entitats de fora de Campanet, que ja han formalitzat per escrit la seva adhesió a la Campanya, n'hi ha moltes més que han comunicat de paraula la seva voluntat de fer-ho. Així mateix, cal no oblidar que fins ara ja hi ha hagut un bon grapat de milers de ciutadans que de manera individual han manifestat el seu suport als objectius de la Campanya.

Al proper número de la revista ampliarem la informació i oferirem novament la relació de les entitats adherides.

LA RODA DE L'ANY

MARÇ I ABRIL

L'anterior article el dedicàrem a parlar del cicle de Nadal i del de Carnaval (els mesos de gener i de febrer), ara comentarem els dos cicles següents: Quaresma i Pasqua.

Al llarg del mes de març corren els dies de Quaresma. La idea de Quaresma ve definida, precisament, per la seva contraposició a Carnaval. El que pels darrers dies era festa i disbauxa esdevenia en el període següent penitència i seriositat; de la bulla es passava a l'ordre, de l'alliberament a la repressió. Les activitats festives eren proscrietes durant aquest temps, no hi havia ball, ni músiques, no es podia jugar a cartes, ni vetlar. Fins i tot el temps dedicat al festeig s'escurçava! Augmentava el temps de resar i la vida d'església assumia bona part del protagonisme social.

Però un dels aspectes on el poble acusava més el canvi era en el menjar. Les menges greixoses i abundants del carnaval eren substituïdes per altres de més lleugeres, on la carn i el saïm no hi prenién part, substituïts per les verdures, els llegums i el bacallà o les arengades. La simbolització d'aquest canvi prenia figura humana: la Jaia Quaresma -«Sa Corema»-, el calendari popular representat en la silueta d'una dona vella, magre i esquerdada que -penjada dins la cuina- recordava a tots, amb els seus set peus, que calia oblidar la carn durant algunes setmanes i purificar el cos i l'esperit. No ens entretinguem a descriure com era aquesta jaia, cosa que ja hem fet altres anys des d'aquestes pàgines. Volem remarcar, però, que en el procés de recobriment de les tradicions, aquesta vella ha tornat a ser coneguda actualment entre els nostres escolars -perdut ja el seu caràcter original- i que ara és, més que res, el calendari que ens indica el temps que falta per arribar a les vacances de Pasqua.

Les mesures preses per respectar íntegrament l'abstinència d'aquest

període no es limitaven únicament a «penjar la jaia». La iniciativa i organització del règim quaresmal corria a càrrec de la madona de la casa i a vegades arribava a extrems tan exagerats com donar la llet als porcs o tan còmics com els que ens va contar un home vell d'Andratx:

Jo tenia mu mare que, sa seva padrina, es primer dia de quaresma, tancava es moix dalt d'una cambra, tota sa quaresma, per por que no agafàs una rata. «I per sa quaresma no poden menjar carn», deia ella. Tancava es moix i li donava sopes. Això me contava mu mare.

És el respecte a l'abstinència duit al darrer extrem. També a alguns llocs el dimarts de Carnaval posaven els atuells de cuina buits al foc, per tal que es consumís qualsevol deixalla greixosa que pogués quedar. La meua besàvia, acabats els darrers dies, guardava curiosament totes les ganivetes que habitualment utilitzava per a tallar la carn i no les tornava a treure fins que es matava el xot de Pasqua.

En arribar la Setmana Santa a les Illes reapareixen tot un conjunt de tradicions que es mantenen, encara que amb alguns canvis i adapta-

cions. La Setmana Santa comença amb el Diumenge del Ram, cal dur a beneir el ram d'olivera o la palma que preservaran la casa de mals i tempestes. El Dijous Sant és dia de processó i de visitar les Cases Santes. El Divendres Sant és dia de dolor, de dijuni i d'abstinència, a les esglésies es fa el ritual del davallament de la creu. En alguns pobles perviu encara el costum del Fas, després de l'ofici religiós els infants fan un renou eixordador amb maçoles, roncadores, carraques, rumbos o branques de fasser. El Dissabte Sant és la preparació per a la festa de l'endemà: Diumenge de Pasqua. Al matí, a tots els pobles, es celebra la Processó de l'Encontre. Dues imatges, una de Jesús i l'altra de Maria, es troben en un carrer cèntric, Maria fa tres botets de joia, per haver retrobat el fill ressucitat. Després esclata l'alegria: repiquen les campanes i esclaten coets, la gent parteix cap a casa a celebrar la festa en família. L'endemà, el dilluns de Pasqua, és dia de passeig i tranquil·litat, després de tantes celebracions. A Campanet, al matí, el quintos canten els goigs, de casa en casa. El capvespre cal anar a cercar el pi a Gabellí i pre-

parar-lo per a la festa de l'endemà. La setmana de l'Àngel és una setmana de pancaritats i romiatges, cada poble va a l'ermita o oratori que té més a prop, per viure un dia de germanor: el dimarts els campaneters van a Sant Miquel, els poblers a Crestatx; el dimecres és el Cocó a Lloseta, el diumenge els Inquers van a Santa Magdalena, els ciutadans van a Bellver, etc.

També la cuina té, per Pasqua, gran importància. Tradicionalment la gent comprava un xotet que matava el Divendres Sant, el dissabte es feien les panades i el dia de Pasqua

es berenava del frit. Al costat de les panades, rabiols i crespells. Actualment es manté aquest costum i gairebé a totes les cases, sobretot als pobles, les famílies es reuneixen per a fer aquestes pastes, que ens vénen -indubtablement- per tradició jueva.

Pel que fa al temps, el mes de març té anomenada de ventós i rarenc, encara sol fer qualche nevada, però ja hi ha dies ben assolellats. És temps de costipats i pipides:

*No hi març sense neu
ni sense Mare de Déu.*

i també:

Març, marçot

*mata la vella a la vora del foc
i la jove si pot.*

L'abril és encara canviant, tal com diu d'adagi:

Abrils i senyors

tots traïdors.

o aquest altre:

Dins es bril, no et llevis ni un fil.

És el temps de sembrar hortalissa, de fer algunes classes d'empelts, d'armar el porc per engreixar, del millor brossat i del formatge tendre. És temps de primavera i al camp esclata la vida.

Caterina Valriu

RECUPERAR LA FIRA

Els dies 8 i 9 de maig. L'Escola de Ball de bot de Campanet celebra el seu desè aniversari organitzant una sèrie d'activitats. Però a la vegada vol recuperar la fira que es feia al poble, el segon diumenge de mai. Per aquest motiu s'han programat uns actes, que compten amb el suport de l'ajuntament de Campanet i del consell Insular, a més del de diverses cases comercials que han vingut a bé a col·laborar-hi.

No fa massa anys que el segon diumenge de maig el poble de Campanet celebrava les seves festes populars, des que es translladaren al poble, a mitjans segle passat, les despulles de Sant Victorià des de la capella d'Ullaró a l'església parroquial, però a conseqüència del mal temps, de comú acord el Bisbat de Mallorca i l'ajuntament, s'acordà que la festa de Sant Victorià es fes el segon diumenge de juliol. Cal recordar que les festes populars del poble no eren pel mes de maig, sinó, com molt bé explicava en Joan Amades en el seu *Costumari*, eren per Sant Jaume.

Moltes persones del poble recorden com a principis de segle a la plaça alguns venedors hi exposaven coses de fang, olles i siurells, que posaven a la venda després de la sortida de missa. Era costum que pares i padrins es fessin amb juguetes de fang per regalar als seus fills i néts. Tampoc no hi faltaven les madones de possessió que treien les cireres primerenques del maig. Això era el que es feia el segon diumenge de maig. I una cosa molt semblant es voldria que fos la d'enguany. També s'hi han afegit una sèrie d'actes populars de tipus cultural, als quals voldríem que hi participàs tot el poble.

PROGRAMA

Dissabte, 8 de maig

-A les 20 h. Exposició de plantes i flors, organitzada per l'Associació de Mestresses de Casa Nureduna.

-A les 20 h. Inauguració de l'Exposició d'Obra Gràfica del taller 6' a la Casa de cultura de «La Caixa».

-A les 20'30 h. Ballada Popular, animada pels sonadors dels grups Sarau Alcudienc, Revetla de Sant Antoni de Son Ferriol, Revetla Algebelfi deuro i Escola de Ball de Bot de Campanet.

Diumenge, 9 de maig

-Exposició i venda d'artesanía a la plaça.

-A les 11'30 h. Cercavila amb un grup d'animació infantil.

-A les 12 h. Representació de teresetes, dirigides per Asja Schalekamp.

-A les 18'30 h. Concert de la banda «La Unió Musical» de Campanet.

-A les 20'30 Jaume Arnella Carregat de Romanços i Biel Majoral amb cançons de Mallorca.

CONVERSES POPULARS

A aquest número de sa revista encetam un grapat de converses sobre sa música popular a sa nostra illa. Són converses realitzades a perso-

nes vinculades amb el tema i amb una trajectòria ben interessant i prou extensa.

BIEL MAJORAL: AMB ES POBLE

En Biel Oliver Oliver, «Majoral», nasqué a Algaida fa 42 anys. Llicenciat en Filologia Catalana, és professor de Cultura Popular a s'Escola de Magisteri de sa Universitat de les Illes Balears. A més a més, es dedica en cos i ànima al cantar pagès i a la pagesia.

En Biel «Majoral» té una fesomia antiga, tan antiga com sa sang que duim es mallorquins heredada de moros i catalans. Ell mateix és, potser per això, una mescla de contraris, en es mateix temps mig dimoni mig ermità, mig agermanat mig geneta, fuit del tot per uns,

coherent fins es moll de s'òs per uns altres. En Biel manté des de sempre una tensa lluita contra s'ensopiment cultural del nostre poble, ensopiment i pardaleria cultural que és culpa tant de noltros com des responsables de manejar es dobbers de sa cultura mallorquina.

-Precisament Biel, sa Universitat de les Illes Balears (UIB) va patrocinar juntament amb altres institucions ses I Jornades de Cultura Popular a Muro. ¿Vol dir això que a sa UIB li interessa sa Cultura Popular?

-No. No li ha interessat mai. A Muro hi han estat per manejar alguns dobbers. Tu saps que jo faig Cultura Popular des de sa UIB, però ho faig amb es meus alumnes, tot amb ells, no és sa institució. I si em demanes que hauria de fer sa UIB pens que potser no ho sé. Jo, si tengués més mitjans faria més recorreguts per Mallorca, tendria més contactes amb sa gent pagesa cercant aquelles parts encara vives de sa cultura i sa música popular.

-Quan et refereixes en es teus alumnes penses en sa gent jove. ¿Què lis recomanes quan volen fer música popular?

-Convé que tenguin bona orella i escoltin amb atenció es cant de sa gent major. Però sobretot, han de sentir curiositat per sa manera de comunicar, han de tenir ganes de transmetre. També es necessari que coneguin solfa i així puguin conèixer obres com, per exemple, es Cançoner Popular de Catalunya, que abarca tots es Països Catalans. Però també que pensin que hi ha encara una font viva de sabiduria popular que són es veis.

-Però pes joves d'avui, sa música popular és sa de na Madonna, Els Pets o es Parado de Valldemossa?

-És clar, tot allò que avui es joves arriben a «menjar» pes mitjans de comunicació es pot arribar a fer popular. Allò que anteny era popular avui és minoritari. Lo que importa, però, és cercar ses nostres arrels musicals, ses tonades d'aquesta terra i fer-les evolucionar perquè un jove pugui emocionar-se escoltant qualque tonada. Avui no podem sentir aquestes cançons nostres en es llocs on es cantaven un temps, com per exemple ses eres o a damunt es carros. Hi havia cançons que tenien sentit pes lloc on es cantaven. Ara com que això no és possible lo que importa és no oblidar s'aire i es sentiment que s'han de posar a ses tonades.

-Una cosa semblant a això darrer que dius ho vaig escoltar en En Janer Manila a Muro.

-Sí, ell ho diu però no ho transmet, perquè ell no en fa.

Ell no ho transmet perquè no ho domina. Sa tècnica s'ha d'aplicar, no s'ha de predicar.

-Sí, ell ja ho deia que no en sabia, però s'esforçava per fer arribar un cert sentiment.

-Tothom es pensa que pot teoritzar sobre cultura popular, però no tothom comunica, no tothom la transmet.

-Ses escoles de ball de bot no teoritzen, practiquen, de què trobes que són exponent?

-De res, no són expressió de res. És esnobisme, vestits i altres coberbos. Jo sé que hi ha gent a aquestes escoles que volen recuperar coses que varen esser des seu poble, coses que eren seves. Aquí hi ha bona intenció. Però si no se fa, tot queda en una cosa buida, com en una mascarada col·lectiva.

-És com una moda?

-Sí, hi ha gent que ha fet creure que recuperar s'identitat nostra com a poble consistia en recerocar coses senzielles o, més ben dit, buides, superficials, sense gratar a fons. Per això dic que han quedat a mig camí. Hi ha hagut gent que ha cregut tot això i s'ha dedicat després a mantenir es seu «estatus».

-Això que dius pareix que vol esser una defensa d'aquelles posicions favorables a procurar esser genuïns. Me recordes sa gent de sa comarca de Llevant quan les sentia parlar de sa incontaminació des ball de pagés degut en es ditanciament geogràfic de sa seva zona

-No. Si aquests que dius cercassin lo genuí, lo autèntic, no podrien defensar ni jotes ni boleros. Allò que s'ha de

defensar avui es fer sa festa i es viure sa festa, tot d'una manera sentida, sincera i sense complexos. No s'han d'analitzar tant es nostres fets musicals i sí fer-los més. Jo tenc esperança en s'escola. Som d'aquells inegnuus que pensen que hi ha gent sana, curiosa, que no està cremada ni viciada i que se pot acostar a sa cultura popular, en aquests cas sa música popular, amb ganes de fer-hi feina.

-A ses escoles de ball de bot hi he vist gent com sa que acabes de dir.

-Sí, però me fa por que estiguin aïllades, vull dir enfora precisament de ses altres escoles, de lo que deim s'escola ordinària o, vaja, s'escola de cada dia. No sé si s'alternativa són ses escoles de ball de bot. Hi ha escoles d'aquestes que són informatitzadores de sa manera de ballar i d'entendre sa festa, gairebé fan escenografia pura. Jo ho veig d'una altra manera. No són escoles sinó trobades de sa gent lo que s'ha de fer, gent que s'arplega per fer festa amb sa música popular.

-Bé, però qualche orientació s'ha de tenir, vull dir que hem de coneixer ses característiques bàsiques de ses nostres músiques i balls.

-Mira, es ball serà talment com ho podia ballar i transmetre una persona amb artrossi! Només transmetre ritme i expressió. Evitar falàcies coreogràfiques i punt. Es nostro ritme és ternari, un ternari pausat, que a mi me recorda s'oloreta d'alfabeguera. És virtuosismes són propis de músics virtuosos que ho volen pareixer i no de bons músics que han d'estar pendent sobretot de transmetre es sentit i sa gràcia populars. Això és tot.

ELS LLINATGES DE CAMPANET

La revista «Brisas» del passat 19 de juliol va dedicar la secció **Poble a Poble** a estudiar estadísticament els llinatges dels campaneters.

Segons el cens de l'any 1991. Campanet tenia 2.183 habitants, dels quals 1.110 eren dones i 1.073 homes. Els llinatges diferents del conjunt de la població són 269 de paters i 297 de maters. Això dona una proporció de 8'11 habitants per llinatge en el primer cas i de 7'35 en el segon.

Els vint-i-cinc llinatges més freqüents són els següents, corresponent la primera columna al primer llinatge, la segona al segon i la tercera (que serà la que marcarà l'ordre) al nombre total de vegades que els campaneters tenen un llinatge:

Pons	217	212	429
Bennàsser	98	132	230
Reinés	85	90	175
Gual	70	62	132
Morell	63	51	114
Martorell	52	50	102
Palou	49	48	97
Socies	40	31	71
Buades	35	34	69
Mascaró	25	44	69
Capó	29	37	66
Mairata	28	35	63

Bisqueria	23	37	60
Alemaný	26	29	55
Horrach	29	15	44
Amengual	27	14	41
Mir	25	16	41
Reus	23	14	37
Pericàs	18	19	37
Tortella	22	11	33
Seguí	21	10	31
Vives	23	5	28
Alzina	12	14	26
Capellà	15	10	25

D'aquesta estadística resalta la presència destacadíssima del llinatge Pons, el qual és propi d'un 20% dels campaneters. Seguidament són els cognoms Bennàsser, Reinés, Gual, Morell, Martorell i Palou els que més abundan. Val a dir que tots ells són relativament habituals a la comarca del Raiguer.

Un tret que destaca com a significatiu de l'estadística anterior és l'absència, entre els vint-i-cinc més abundants, de cap llinatge que tengui el seu origen en el fet immigratori. És una dada que reflecteix l'escassa presència de famílies de procedència castellano-andalusa que hi ha establertes al nostre poble.

NECROLÒGICA

ES MESTRE RIBER

Dia 18 de febrer va morir a Campanet en Miquel Buades i Riber, conegut com «es Mestre Riber». Feia tot just un parell de mesos que acabava de publicar-se un llibre del qual ell n'era protagonista: **la coeducació a Mallorca durant la II^a república: l'Escola Decroly de Campanet (1934-1936). Un exemple a partir de les aportacions de Miquel Buades i Riber.** L'estudi de na Carme Martorell va representar un acte de reconeixement envers aquest home que tota la vida fou honest amb les seves conviccions i que exercí de mestre, superant experiències ben traumàtiques, amb una vocació indestructible i sempre sense cap afany de glòria, sense el més mínim bri de vanitat.

En Miquel Buades i Riber va néixer a Campanet el 4 de maig de l'any 1913. Va esser el fill major dels cinc que va tenir la família. La seva mare, Pereta, era germana de l'escriptor Llorenç Riber i Campins. Va aprendre a llegir i a escriure a les diferents escoles que aleshores hi havia a Campanet. Als onze anys va començar a fer de manobre. Però, els seus oncles Llorenç i Pere Riber, ambdós residents a Barcelona, varen observar que tenia bona aptitud pels estudis. El se'n dugueren a Barcelona, on va cursar la carrera de magisteri, entre el 1927 i el 1931, a l'Escola Mormal. Entre els professors que més l'influïren hi hagué Fèlix Martí Alpera, Jaume Poch i Alejandro Tudela. Sobretot, però, el va impactar la ciutat, especialment l'ambient d'agitació d'idees i d'afanys de cultura. Així mateix va poder assistir directament a l'Exposició Internacional de l'any 1929 i a la proclamació, absolutament entusiasta, de la II^a República. Durant els anys d'estada a Barcelona sempre va viure a la casa del seu oncle escriptor, aleshores dedicat professionalment a les traduccions dels clàssics llatins i a les col·laboracions periodístiques. Va complementar els seus estudis regulars amb una gran quantitat de lectures, tant dels llibres editats per la Fundació Bernat Metge com dels nombrosos periòdics que diàriament arribaven al domicili on vivia.

L'any 1931, gràcies a un compay, va trobar feina de mestre a l'Escola Racionalista Armonia de Sant Andreu del Palomar. Aquest centre escolar, com molts d'altres d'aquella època, se situava en l'òrbita de la Confederació nacional del Treball (CNT). En Miquel Riber va afiliar-se a aquest sindicat. I precisament per allunyar-lo dels ambients anarquistes, l'oncle escriptor el va enviar l'any 1932 cap a Campanet. Mallorca li va semblar una terra endormissada i reaccionària.

Després d'un curs d'exercir de mestre a l'Escola parroquial d'Esporles, va prendre la decisió, juntament amb dos amics amb els quals compartia vocació professional i idees, en Guillem Buades «Maca» i en Miquel Palou «de

Son Garetà», de crear una escola a Campanet. Va esser l'Escola Decroly. Era tot un repte tirar endavant aquell projecte pedagògicament renovador en un poble majoritàriament dretà i poc partidari de les innovacions. L'aplicació d'uns mètodes didàctics participatius i d'ensenyament fonamentat en la pràctica i en l'experiència directa, a més de la introducció de la coeducació, aleshores encara tabú, no impediren que el nombre dels seus alumnes fos considerable.

L'esclat de la guerra civil, però, convertí en cendres les il·lusions d'aquests tres joves. Tots tres foren, per les seves idees, víctimes de la guerra. «Es Mestre Riber» fou empresonat dia 17 d'agost: primer va estar a la Presó Provincial de Palma, després a la presó militar d'Illetes i al Batalló Disciplinari des Cap Gros d'Alcúdia, on feren la carretera que va del Mal Pas a La Victòria. El maig de 1938 va esser incorporat a files i va participar en l'ofensiva de Catalunya. Després d'estar destinat a diferents batallons, l'any 1941 el llicenciaren. Retornat a Campanet, altra volta el feren reincorporar a l'exèrcit. S'hi estigué fins que llicenciaren la quinta del 34.

Reincorporar-se a l'ensenyament li va esser difícil. El nou poder volia uns mestres que fossin incondicionalment adeptes. Per això hagué d'estar-se una bona temporada sense poder fer res. Finalment es va decidir a tornar fer escola a ca seva. Intentaren impedir-ho, però, gràcies als bons oficis del seu oncle Llorenç davant el governador, pogué continuar i legalitzar l'escola. Li posà novament el nom del pedagog belga.

Entre el 1950 i el 1960, aproximadament, va impartir classes a Caimari a Sant Tomàs d'Aquino, a Inca. El 1960 pogué incorporar-se a l'ensenyament públic. Això fou possible perquè l'any 1936 ja havia aprovat els dos primers exercicis de les oposicions i el tercer, que no pogué celebrar-se, no era el·liminatori. Com a mestre de l'escola pública, va estar destinat a Sa Pobla (un any), a Binissalem (cinc), a Selva (12) i a Campanet (tres).

«Es mestre Riber», malgrat les ensopegades que va haver de patir a causa d'una història adversa, sempre va tenir una forta vocació pedagògica i va esser capaç de deixar un bon record i un sentiment d'agraïment envers ell en el cor de la majoria dels seus alumnes.

Sense rancor i amb la memòria ben desperta va afrontar els anys de la llarga dictadura franquista amb una dignitat admirable. Darrera el seu posat silenciós, fins i tot amb un regust de duresa, hi havia una personalitat rica en cultura humanística i en conviccions ètiques. La guerra i la dictadura malferiren els seus ideals de joventut però no tingueren la força necessària per arrancar-ne les arrels.

Damià Pons i Pons

BONA CUINA

LES MADUIXES

La maduixa silvestre es coneix desde l'època prehistòrica, els grecs i romans la menjaven, però no la cultivaven ni empraven terapèuticament. Al segle XIII es començaren a cultivar a Europa.

Però les maduixes que menjem actualment no provenen d'aquesta varietat cultivada a Europa (molt més petites), sinó que són el resultat de creuaments entre plantes d'origen americà.

Ramon Llull va ésser un dels primers en recomanar les maduixes per tractar algunes malalties, especialment l'anèmia, i per tornar la joventut a dones ja madures.

Les fulles i arrels de la maduixera són molt astringents, adequades per les diarrees. La maduixa, en canvi, és lleugerament laxant i facilita l'eliminació de l'àcid úric. Ademés és una fruita totalment permesa als diabètics.

TARTA DE MADUIXES

250 grs de farina
100 gr. de mantequilla
50 gr. de sucre
1 ou

Preparar la pasta i forrar un motlle desmuntable d'uns 30 cm. de diàmetre. Fer petits forats al fons amb una forqueta. Coure a uns 180-200° C.

Omplir els fons del motlle amb una capa de bescuit i banyar-lo amb algun licor dolç (Cointreau, Grand Marnier,...) Estendre una fina capa de confitura de maduixa per damunt el bescuit. Cobrir tota la superfície amb maduixes. Pintar amb gelatina.

GELAT DE MADUIXES

500 grs. de maduixes
250 grs. de sucre
1/2 l. de llet.
1/2 l. de nata

Triturar les maduixes amb el sucre i la llet, amb el turmix. Pujar la nata i mesclar amb els altres ingredients, posar a congelar.

TARTA DE FORMATGE I MADUIXES

250 gr. de brossat o formatge fresc
100 gr. de sucre
4 ous
ratlladura de llimona
1/4 l. de nata pujada
300 grs. de maduixes

Forrar un motlle, d'uns 20 cm. de diàmetre i costats alts, amb la mateixa pasta de la tarta anterior. Mesclar, apart, el brossat, els ous, el sucre, la ratlladura de llimona. Afegir la nata pujada i mesclar molt suaument. Vessar dins el motlle i coure a 180°C. Tapar la superfície amb les maduixes tallades per la meitat. Pintar amb gelatina.

PASTÍS DE MADUIXES

5 ous
180 gr. de sucre
80 gr. de mantequilla
200 gr. de farina
llevadura en pols
300 gr. de maduixes

Pujar els vermells amb la meitat del sucre i la mantequilla. Afegir-hi la farina i la llevadura mesclant molt suaument. Pujar els blancs amb la resta del sucre i afegir a la mescla anterior. Untar el motlle amb mantequilla i espolsar amb farina, vessar-hi la mescla. Afegir les maduixes tallades a trocets. Coure a 180°C.

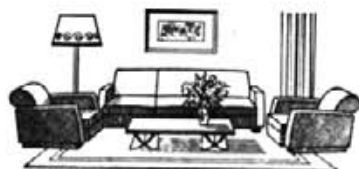

Papereria "ES TRIQUET"

Pl. Major, 10
Tel. 51 68 30

Lluís Bennàsar Sampol

TAPISSERIA

Rector Temorer
Tel: 51 65 10

Bel Rosa Gual

ASSEGURANCES MAPFRE

Sant Miquel, 77
Tel. 51 60 47 - 51 65 32 07310 CAMPANET

Dra. MAGDALENA BENNASAR MOJER

TOCOLOGIA - GINECOLOGIA

CLINICA PLANAS S.A.

C/ Menorca, 3

Tels. 73 03 45/46

73 88 43/44

07011 PALMA DE MALLORCA

Dimarts i divendres
de 3'30 a 7 de la tarda

C/ Fadrius, 28-1r

Tel. 86 20 92

07420 SA POBLA

TARDOR

Calces, calcetins BANY

C/ de la Pau, 34

Tel: 88 14 08

INCA

BAR ES CLUB

Pl. Major, 25

Tel. 51 60 48

Campanet

BAR SA GALERIA

Tapes variades

Pl. Major, 4

Campanet

AGENDA DE LA VILA

NAIXEMENTS

- Francesca Solivelles Ferrari, filla de Rafel i de Francisca (25 febrer 1993)
- Aina Pons Mascó, filla d'Arnau Pons Gomila «Serro» i de Fina Mascó, de Sa Pobla (9 abril 1993)

MATRIMONIS

- Maria Dolors Pons Escobar «Pansa» amb Joan Caldés Serra, de Sa Pobla (30 gener 1993)
- Antònia Pons Socies «Povera» amb Manuel Gil Martoro (21 febrer 1993)

DEFUNCIONS

- Andreu Mir Martorell «de Can Mir» de 70 anys (29 novembre 1992)
- Àngela Busquets Pons «de Cas Genet», de 73 anys (4 desembre 1992)
- Catalina Gual Celià «Monjo» de 86 anys (25 desembre 1992)
- Pere Arrom Mairata «Salefa», de 72 anys (27 desembre 1992)

- Sebastia Arrom Gual «cocoviter», de 60 anys (15 gener 1993)
- Pere Mascaró Buades «Garinx», de 56 anys (15 gener 1993)
- Margalida Cladera Mir, de 88 anys (22 gener 1993)
- Bartomeu Ripoll Malondra «de Son Vivot», de 62 anys (30 gener 1993)
- Jaume Bennàsser Pons «Codonyet», de 84 anys (10 febrer 1993)
- Miquel Buades Riber «Riber», de 79 anys (18 febrer 1993)
- Guillem Reus Garau «Jeroni», de 71 anys (26 febrer 1993)
- Antònia Perelló Rosselló «de Sa vinya», de 85 anys (2 març 1993)
- Maria Pons Vicens «Coloma» de 90 anys (11 març de 1993)
- Miquela Reinés Cànaves «Coixina», de 81 anys (16 març 1993)
- Magdalena Mairata Mascaró «Tieta», de 86 anys (18 març 1993)
- Antoni Mascaró Pou «Hereu» de 74 anys (4 abril 1993)
- Isabel Rosselló Gelabert «Amer» de 89 anys (4 abril 1993)

PENSAMENTS

INTRODUCCIÓ

Era un dia de febrer encapotat i gris, sense que el sol guaitàs per cap retxillera d'una ennigulada fredolera.

Jo venia de l'Oratori de Sant Miquel de regar unes plantes joves que havien plantat un grup de campaneters que estimen aquell joc. Abans havien fet net i deixat lluent tota la part del cementeri on hi creixia tot l'any una herba venturera que sols donava verdor al pi verd que enmig presideix la voltada de xiprers.

Caminava pel camí del Sant Crist, sempre aspre i pedregós, cap baix, sense pressa, abans d'emprendre la costa del petit turó.

Vaig alçar el cap i un boei lluny hi havia un home assegut damunt una pedra planenca. Una cusseta negra, sense cova, anava d'aquí a allà banyant-se en la roçada tardanenca.

El vaig saludar com pertoca, i ell me tornà el salut. Era en Toni «Coix», casat amb «na Sedes», que viu a la plaça del poble. Un amic.

S'aixecà, es va posar un talecò a l'esquena, i partírem costa amunt, xerrant de coses sense importància, intranscendents.

A mitjan paret del camí, feta de pedres irregulars, mal fetes, a una que sortia més que els altres i que tenia forma de cadira, en Toni s'hi aturà i va dir: aquí quan pugui m'hi asseu i descans una estona. Jo també m'hi vaig recolzar, i continuarem xerrant. De prompte, sense dir res, en Toni es gira cap al pla de Sant Miquel, a tota aquella esplanada que es veia des de la nostra altura, els dos Gabellins, Biniatró, Massana, i en Toni va dir: «des d'aquí he tengut algunes inspiracions poètiques, tant m'agrada aquesta contemplació». I a continuació va recitar unes poesies. Hem volgut oferir-les als lectors de la revista «Campanet».

Pere Antoni Reinés

Què és, que veig davant els meus ulls!
No són boires, ni són niguls,
és un conjunt d'hermosura
que des del cel ha venguda
passa a passa i punt per punt.

Del cel la guapor n'és caiguda,
amb l'aire fresc i dolç com la mel,
amb un entorn d'hermosura
a la vall de Sant Miquel.

Mil ulls no basten per mirar
la gran quantitat de mirades
i la gran cadena de muntanyes
que dins el pensament sempre hi haurà

Sempre podràs recordar
la verdor del pla i les muntanyes,
la frescor dels arbres,
del torrent i de les Ufanes.

El cuadro de les grans cases,
l'ermita i l'olivar,
del poble anat cap avall
a davant veuràs l'hermosura
amb tota una dolça frescura
que per tot arreu podràs mirar

La planta està apenada
i melancolisa el meu cor
quan les mans arranquen la flor,
a baix del tronquet, amb pena li cau la bava.

Toni Capellà

QUINTOS DEL 93

